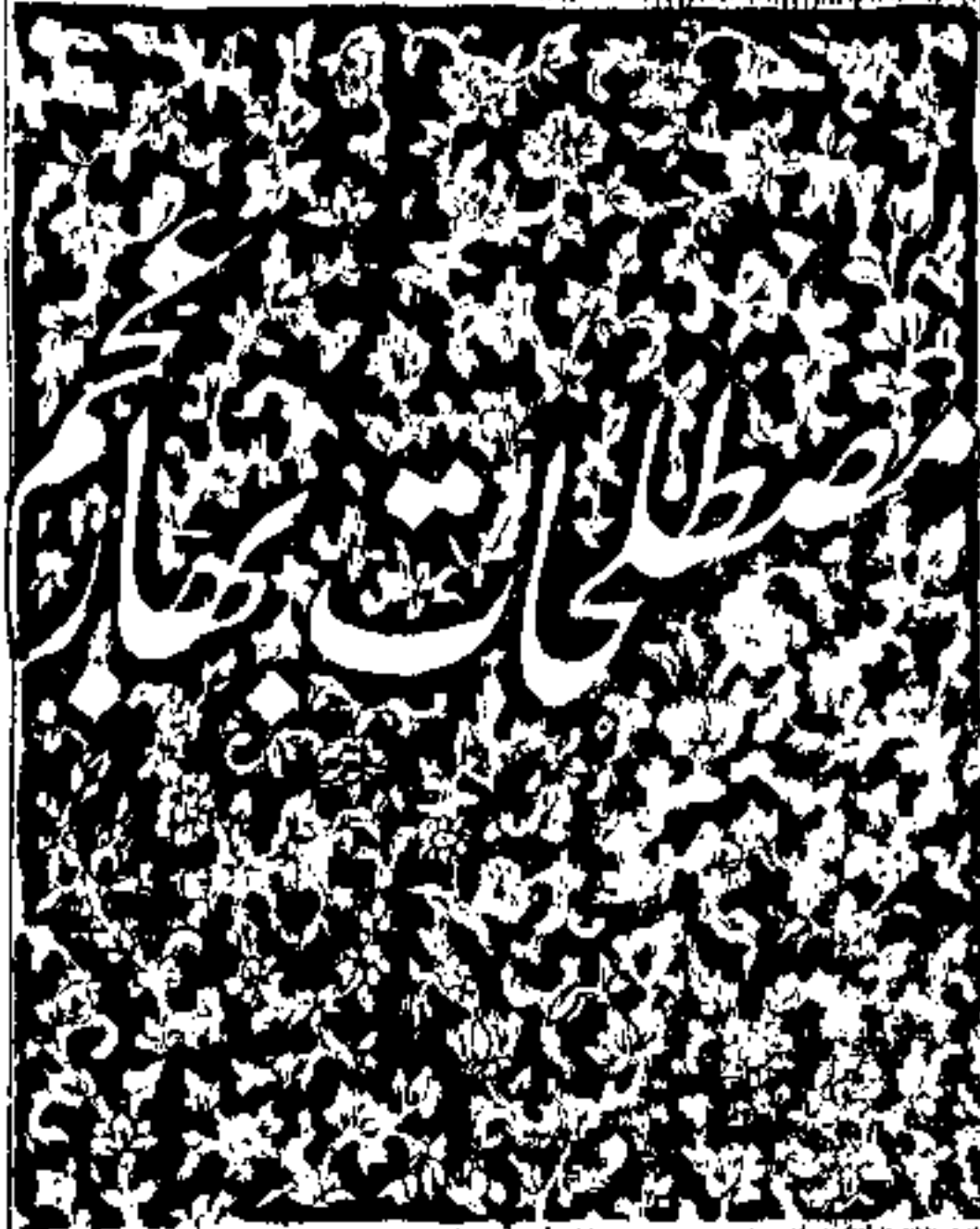

ومن يتوكل على الله فهو حسبه

در مطبع العلم با تمام بنده کریم بخش قبال
طبع در آرم

بسم الله الرحمن الرحيم

باب الزار الثازی مع الالف

زرا بیل بضم موحدہ کسر آن نام شکرے و نام مقاسے از موسیقی چنانکہ از نشات عاقلتر ابو صوح
سے پیوند زاد ترشد ز اوراہ ترشد راہ سے از باطن جو یک شستے دگر سمورہ میت ۴ ز اوراہی
برئیداری ازین منسل چو ا ۴ علی خراسانی سے با صد ہزار خون جگر یک نالہ ام ۴ از چشم من بریدہ
زاد سفر گرفت ۴ پاک زاد ۴ پریزاد ۴ دیوزاد ۴ تجلی زاد ۴ خانہ زاد ۴ ویرنہ زاد ۴ ترک زاد ۴ زاوہ
خاطر ۴ زادہ طبع ۴ زادہ کان ۴ زادہ دریا ۴ میر زادہ ۴ پیر زادہ ۴ مرشد زادہ ۴ زادہ ہنر شناس
زادہ ۴ حرام زادہ زادنی الطنبور این مثل اسیر کاجی سے بود چشمش فتنہ عالم ولے ۴ غمزہ او زاد
نے الطنبور شد ۴ زادو بود گناہ از بہت دینت و تمام سرمایہ و اسباب و ساز و سامان مولوی سنوی
سے نور حق را کس نہ از زادو بود ۴ خلعت حق را چہ حاجت تار و پود ۴ زاد سرد و محففت آزاد و مرد و خیر
سے کہ در آن خوشم آمد زاد سرد سے ۴ چو طاووس کے بہمان تدر سے ۴ زلوہ تاک کنایہ از شراب انکور
زلالی سے معانی نیشہ دیدم در ان خاک ۴ غبار ستانش زادو تاک ۴ زادہ خاطر شہر سخی کہ از دلی خیزد
خاقانے سے بہر نوزاد کان خاطر خویش ۴ بخت را و امکان نمی بینم ۴ زار نالہ شیر نغاریان معنی
مطلق نالہ استعمال نماید زارہ و زاری مثلاً در رسالہ توسنی زار نالہ با و از خزینہ میوان گفت کہ زار و زار

بمعنی ناله میت بلکه بسی بر ناله است و همین ناله در کربیه واقع میشود چنانکه گویند ناله زار و گریه زار نیز
گویند زار یعنی آید و تحقیق نیست که زار بدو معنی آید یکی ضعیف چنانکه گویند زار و تزار و تن زار و دویم بسیار
چون عایشق زار و فکریه زار و لفظ زار بمعنی اظهار غم و بیگسی است چنانکه زاری و زور گویند و این مجاز است ما خود
از نسخه اول و غالباً بمعنی دویم دو حالت دارد یکی اسم است بمعنی نه کورد و دویم حرفت که در محل کثرت اشیا
استعمال کنند چنانکه سطرار دلاله زار و فکار زار و آتش زار و مانند آن افعی زار و خونانه زار و قحط زار و بیست زار
ناله زار و تفاق زار و آتش زار و بهشت زار و ارم زار و با زار و چمن زار و خرس زار و ناصیه زار و نغمه زار
حشک زار و نفس زار و دامن زار و زعفران زار و بسمن زار و بسبل زار و فصله زار و لاله زار و بگلزار بستان زار
آفتاب زار و آبله زار و خازار و پروانه زار و چین زار و چشمه زار و خنده زار و پای زار و غلب که محفت
یا اقرار است پند زار و تبسم زار و تحلی زار و بسیره زار و شکفت زار و گوهر زار و بوسه زار و جگر زار
حیران زار و سفله زار و خانه زار و سگانه زار و بیچاره طالب آملی و عاشقان رانده همین ابله در پاس
دل است و بلکه در هر بنام زاری دارند و شکفت اگر کمی زد ما قین عدل تو و سیراب زرد از غرق شعله پند زار
اسیری لاهیجی نور بختی زرد و شب می باش بازار و فغان و گریه و آه که پادشاه زو نشان و دویم از
شوق گلستان خرس و بلبل جان را هزاران زار دست و میر موزے سے قدم در عشق تو چون چک کوز
دست و تم در عشق تو چون زیر زار است و ارادت خان واضح سے آینه شکسته و لے و او عکس فیض و
شک کلبه ام جو باغ سحر آفتاب زار و از نور کرد راه تو صحرائی بخود و پروانه زار میشود از جوش نقش پا
دانه پروکے سے بی داغ تو هر سو کم پروازی است و اله را و شمس می توان افزودت این پروانه زار آخرت
میرزا بیدل سے بجا ک خفته دام تو واضح خنقم و چو سجده که فتنه را بر جبین زارش و عوسنے سے فریغ
شعله قدرت قد جو در آب خام و بچشم زار بر آید سمند زار خرنجک و ظهیری سے اشک غمین از خوان
بر چهره کار و خصم را و آردار طبعش سپر خنده زار و عذران و واضح سے شب بیادت ای بهستان
شوخی تا سحر و بوستان سینہ اطرف آتش زار بود و ظهیر سے بیس حال ظهیری بلاست گریه زار
نمود با شد اگر حال زار عرض کنم و محمد حسن جان دیده زار و دل زار لبته سے تا تو رخ پوشیده از دیده
و کے زار من و سند دلم از کاوشش غمهای بحیران زار تر و شمس قمری سے انگر از بیم تیغ او هر شب خصم را
بست ناله وزاره و زار زار با لطف اتصال حکیم زلالی سے موابان تو انگریزیا تک نوشت نوش و
مخالفان تو از تو بویلی زار از از و بهر تقدیر اشتقاق زاریه ن ازین ماده است زاریدن ناله کردن فوقی
زیر و کے دلم برد آبروی گریه چند و شب و روز از فلک پیوده زار و بولوی بولوی سے او همی زار
صد مکره روان و که در افق دم بجلا و دعوان و بساطی مرقندی سے غم نیت جو زار غم غم داشت
رفیقان و چندین بزار من بچاره مراد و بی جبین و درخ و عارض آن بر زمین و چاره نیست که بزار غم میماند
بس و زار نالی عاف زانی و حیدر سے بعد ازین در کوی جانان زار نالی میکنم و از دل بخت بخوانم حم را و زوید ام

در نوبه ام ۴. ظهوری سے ز قہر دارم اندیشہ میشود مان از زار زار ہنہ زار باوری برم + زاریا نہ چیز سے
 کہ موجب ناکردن جان تواند شد زاری ہستانی سے ہنہ ہنہ کے یا زار زار کے زار + زار کے نام و زاریا نہ نام +
 زارغ جانور کے موروث و کلاغ ترجمہ نسبت و ازین بیت کہ سے بلبل اسلم از بیوفا کے سے کل + اس کے خون
 و در چین چشم ز غمہ میکند + مستفاد میشود کہ زارغ ایران چشم سسج دارد و خانجہ زارغ نہہ دستان چشم سیاہ
 دارد زارغ کمان سگر گوشہ کمان لیکن تنہا لفظ زارغ بہ اعمی مستعمل نسبت خانجہ بعضے کمان برودہ اند زارغ
 مصور بر کمان سپہ را نیز گویند میر خسرو سے ز بہر آنکہ بہر او سازند ترکاشس + ز کردن ہر دو کس را
 یک زارغ کمان کردہ + خواجہ جمال الدین سلمان سے کہ کس تیرت جواز زارغ کمان کرد ہوا + بوم شوم جان
 بہ خواہن شود جفت ہا + بدیگی سی سے مرغ تو شہادت در از طرف است + شمشیر تو آئینہ از طرف است
 مگر خصم تو سیرغ شود ہم نجد + از زارغ کمان تو کہ باز طرف است + اشرف سے دو زارغ کمان چن بہر باز
 سے + گندہ کرد زارغ سے ہر از سے سر زارغ سے ہر گناہ از تیر زارغ ہے یا سے فارسی گناہ از طرف و بگویش
 و با لفظ زدن مستعمل ہے خسرو و تیرت قلم سے زارغ زبانی کہ ز فر ہے + کبک روان را بزند زارغ ہے +
 و در تیرت ہے کبک خرامندہ بہ چن سرا + کبک روان را بزودہ زارغ ہے + زارغ زبان گناہ از
 سید زبان کہ نفرین ادا تیرد رشتہ باشد کند آن در زارغ ہا کی گذشت زارغ رو بفر را بہ
 میر خسرو سے خسرو اشک خطش بدید + دل بکھار دقت زارغ رو است + زارغ چشم گناہ از کبود چشم
 فوجی بزوی سے کہ در چین زارغ چشمی نام سراود + کہ در صفت تیرتشی بود استاد + زارغ دل گناہ از سیاہ دل
 کوفت و دشتہ باشد میر خسرو سے زارغ دلانرا نفس شوم وہ + مؤظیو از و سر بوم وہ + زارغ نول نول نول
 مجھلی تیر تیر بار یک نول مانند نول زارغ کہ بدان جنگ کنند و گاہی زمین کنند و نیز گناہ از
 سے بگوین زارغ نولان در کین اند + کہ مرغان دلم عقدا نشین اند + میرا ہی سے نیتیم زارغ کہ بر جیفہ بود نول کشا
 زارغ نول کہ سکر کی کشاید نولم + نول سفار مرغان زال سکر سپید سید دل گناہ از بے ہر شفقت و دنیا خاق
 سے این زال سکر سپید سید دل طلاق وہ + نیک بہین معاینہ فرزند شوہر شس + ذوال از بر کے قدم اوست
 بطور بعض حکا کہ عالم را قدیم گویند زارغ کرفن طعنہ زدن و استہزا کردن لسان سے شک عبرت بر دل
 ذر و شس ہستی خواہ زن + زارغ حسرت بر دل و نیا خواہ گیر + وہ بین منی کلاغ کرفن نیز بیاہ زانو ہر
 کہہ چار زانو۔ دو زانو۔ زانو زون و زانو تہ کردن و زانو شکستن و زانو درادن باو بکشستن و ایضا
 زانو زون نہیں سجدہ کردن در اصل رسم ترکانت کہ امر پیش سلطان زانوی بزین زودہ و دوی بلند ہشتہ
 عرض میکنند و در وقت ملازمت نیز زانو نیز نہ سلیم سے بادشاہ فر برداشت چندان دوریت ہے سکر و
 چمن کر پیش او زانو ز بند + ظهوری سے نیتیم زانو زون پیش کس + کہ زانو زون در نماز است و بس +
 باب یک جو یا سے در باغ بہ شق تم ہر غشتہ + پیش خط سیاہ تو زانو شکستہ است + صاحب سے نماز
 بزین بار میدہ آہوی + کہ پیش حشت من تہ کمر زانوی + ہر زانوی مشاطگی تہ کند + ہما از زیا

که کند + اتغی سے برانورد اور دران پیشگاه + که کس را بنود سے ازان پیش راه + زانو رصده گاه کرون گزایه از
 راقبه کرون و جزیر چشم دشمن و متفکر بودن حاقا نهی سے زانو کم رصده گاه دور رخ جان + صد کاروان
 نور و معین در آورم + زانو بر خاک پسیدن و زانو بر زمین نهادن کنایه از نهایت سودب و متواضع بودن زلالی
 سے دور زانو سے اوب مالید بر خاک + اگر میان قلم زو بر قسم چاک + اتغی سے نهادن زانو همه بر زمین + برابر
 فغان از بسیار دین + زانو زده اسپ کشیدن اسپ پیش آوردن تعظیم چنانکه مہر و ترکانت ملا عبد اللہ اتغی
 سے کی شہی صبح امید + مزین بزین و تقاس سپید + گرفتار بسم غلامان عنان + کشیدش بہ ستور زانو زمان
 و بعد ازین آوردہ سے زبالا سے زین شیخ تیمور حبت + فروخت از رو سے غیرت درست + بہ ستوران ہر خواہ
 شدہ + کشید شہی تیر زانو زودہ + زانو در گل کشیدن ملا قاسم شہدی سے جبہ عقل و خون در گردن تسلیم اند
 زانو سے نیت کہ در گل کشید اینجا + زانوی گفتار کفین کلونج بستن گفتار بفتح کاف تاز سے جانوری معروف
 کہ آنرا تاز سے فصیح گویند و این مثل است و اینجا نیت کہ چون گفتار را بہ بنیہ کلونج کلونج گویند و او از ترس
 از رفتن بازماند ملاحظہ سے رموز بیان بنمایید انتقام کشید + کلونج کفہ تو ان بست زانو سے گفتار زیاد
 کینچ و گوشہ زوایا جمع و بالفاظ اکلند استعمال والہ ہدی در مع عارف اچی سے اکلند زرد زکار بحدہ صدر زاویہ
 و ریکے الفت قد + زاہد خشک و زاہد خشک کنایہ از زاہدی کہ در کار خود اتمام تمام ہوا شتہ باشد لیکن از خود
 عشق بے بہرہ بود زاہد کوہ کنایہ از قاتب زایل دور شوذہ معاریسیان از نیمی کجریہ نمودہ با لفظ کرون
 و شدن ہستالی نمایند مزاج بیدل سے کہ چہ رنگ این دور شخانہ از مار نختند + از جسم چون شر در داغ فا زایل نیت
 بکتر سی نقش از رنگ زایل میوان کرون + لیکن چارہ توان یافتن نقش مینی رابع الموجدہ زبان
 باضم و بافتح عضوی معروف در روزمرہ و این مجاز است و بہر دو معنی ترجمہ اسان و حرب فصیح ہمزوار کینچ نا شہین
 گفتار دشمن بسر آوردہ شکوہ و سو و شکوہ پروازی ادب بشکر پرواز ہرزہ درای از صفات و کبرک برگ
 کلن برگ لالہ خار کیکہ . قفل تیغ برق یوح کہ بی پنجہ از تشبیہات اوست آتش زبان . آتشین زبان . بوزبان
 تیغ زبان . بستہ زبان . پہلو زبان . تر زبان . جاووزبان . جرب زبان . دوزبان . وہ زبان . روغن زبان
 زرنج زبان . سوسن زبان . سید زبان بشیرین زبان و جید سے با کف بی پنجہ توان درین مطلب گرفت +
 نام جانان را بان شوخے زبانم چون گرفت + طہوری سے سادہ شدہ لوج زبان از حرف غیر + غیر بکوش نقش
 نیان منت + راسخ سے سخن آئینہ زار بہان کرد + بان را بہ توبرق زبان کرد + طالب سے دین کہ در سخن
 میان نا طقہ بستم + تیغ زبان کہ شود می چستی + شیخ شیراز سے زبان در دمان خردنہ نصیبت + کلید در کینچ
 صاحب ہر + ہر درستہ باشد چہ داند کے + کہ گو بہر فردوش است پائینہ گر + زبان سکتہ و زبان سنگین
 کنایہ از زبان نین صاحب سے بخار خط زبان سکتہ سگورہ + کفیف صبح ناگوشی با بر اور باب +
 تہانہ انک را زہر اجبتہ جبہ کفیت + غار رنگ ہم زبان سکتہ کفیت + اشرف سے شہرت یوان ز کلین
 سخنور میشود + چون زبان سنگین شود حرفش مکر میشود + زبانہ جان زبان و مجاز چہری کہ مشابہت زبان

زبان داشته باشد چون زبان اش دزبان تیغ و زبان کمال محمد سه بر تو رسد او جهانی سوخت به نزد پیشی زبان
 هنوز به سالک نیروی سه بر تیغ جفاست چنان شوم تسلیم به که از زبان تیغ آسیرین طبع شود به زبان خردار
 زبان که کلام آن توده باشد و صاحب فصاحت و بلاغت بود و جدیده در ان ساعت که از وصف لب
 شیرین بود کام به بدو یارب زبان خردار که میجو با دادم به زبان شیرین گنایه از زبان گرم بر زبان صاحب
 سه در کشاکش از زبان آتشین بودم چو شمع به تان به پوستم گنایه بو خشم یا سووم چو شمع به زبان کنشک
 تخی معروف که تباری لسان الصافی و پند سه اندر جو خوانند نوعی از زبان که بصورت زبان کنشک باشد
 و از آتش بی نیز خوانند نیز در عجا کولی سه چشم بر شبان کنشکش به است بهر زبان کنشکش به
 زبان تراز و در سوره حار که بیان دست ترازوی از شکل زبان باشد و چون آن حار بر باشد و چپ در است
 سه در کتبه وزن راست باشد صاحب سه میزان فصاحت پیش کم کم پیش می آید به زبان این تراز در انتم
 نیدانم به زبان گدازین گنایه از زبان عوار و طایم و چرب و نرم صاحب سه با زبان که درین نوری طلبت
 کردن خطاست به طوطی شیرین سخن رشک کفار است به از زبان که درین لغاد در کارم که به خوشه
 بی حاصل با دانه دیگر نهشت به نان بخت است بهر جا که برود سه صاحب زبان خویش اگر کند می کنه به
 زبان که درین نان مرا بخت است در عالم به چرا چون خوشه گردن کج پیش این در آن دارم به زبان کو
 اندک سخن را من و چه بگوید و من و چه بگفته باشد زبان سیر گنایه از سخن پیوده زبان زرگری زبان که جمعی
 با هم قرار دهند به ان الفاظ قرار داده بهم حرف زنده تا دیگری تعهد کان خالص سه نیت حرفی
 غیر گفتن بر لب اهل طبع به آنچه میداند ب مردم زبان زرگریست به ملافتی نیروی سه سخن سنج و قبح
 نوش و سخنخوان به ادا فهم دزبان زرگر سه دان به زبان شیرین شانش در لفظ شیرین بیاید
 زبان شهری تا دم گیلان سه مرقه است چهار اصل معنی من به زبان شهری من کرده شهریار را به زبان
 تاک اشم سه تا کو به حرف بگرد خیز را کس به باغبان دست می بر دزبان تاک را به زبان کو در زبان
 بود گنایه از شاعر و فصیح و اطلاق آن بر تیغ مجاز است ابو نصر نصیر سه به خسانی سه لب خود ز کتاده
 به جز زبان ورشده ام به منتقل ساخته ام فارسی و تازی را به شیخ شیراز سه زبان آدر سه کا درین
 عدل دواد به ثنائیت گوید زبانش مباد به زبان تازی بوجه دزانی تاز سه مکالمه با هم سخن گفتن
 دور اصطلاحات برابر به صورت محمد قسطل سلیم سه بخود چوری بیانت ز رشک می بجم به جوشان
 با سه زلفت که زبان بازی به صاحب سه سخن دارد باب زنگی لعل گهر با نفس به زبان باز سه
 بکا کل میکند نرکان خورشیدش به صفت نرکانش در زبان بازیست به کرب چشمتل خواب ناز سه
 بقلب عشق می نازد دل راز سه که من دارم به زبان بازی باش میکند خار سه که من دارم به کفکرو بادل
 سیاهان میکند دل را سیاه به شمع که باشد طرف صاحب زبان بازی خوش است به زبان نه خود
 گنایه از شراب صاحب سه ساتی بیان در زبان نه خود را به کین نهزه در محبت با قابل بر اور و زمانه ان

کن از فصیح و محکم و آنکه اکثر زبانها با نذر و شاکر است که سخن استوار و زود بفرمود و یاد و خاتمه آنست که از شیخ
است و من طفل زبان دانش + دم تسلیم عشرت سوزان و دستاوش + زبان دراز و زبان رتن بر
چون آنکه سخن بیجا بگوید بسیار گوید و اطلاق اول بر تیغ و اطلاق دوم بر قصه خوان مجاز است و زبان دراز
سره تر صغیری نیز آمده ظهوری است که در جمع اهل راز به سخنهای کوتاه زبان دراز به زبان دراز
سلم مستلزم رود است ظهوری در تعریف شاه خلیل الله خوشنویس گوید که زبانه زبان درازی قلمش زبان
جمله حرف کیران کوتاه + زبان فرزش بر گوی بمل جلایه طابا ساه سود و جهان سخن نبوشان دارند
بر جاست زبان زبان خوششان دارند + ان ملی لسان که نیشش میخوانند + ما تجربه کردیم خوششان دارند +
زبان داوون کنایه از خند و پیمان بستن و در قرآن عزت بجزئی کردن حکیم فردوسی از زبان داوود است
که تا رستخیز + زبینه نام ماریخ تیز + دور عفرانش تعلق و چابکوسی کردن ملاحظه از قلم چون بوفش
زبان میده + ز خط شاعلی نشان میده + سلمان سادجی از گفت بعلت میدیم کام دولت ماری حرا
میر می خند لبست کامی زبانه میده + هر چند و این طرف زبان دهکان توام بجان و دل + چشمک
از آن طرف زنده شوخی ماه من بگر + و نیز زخمت سخن داوون هم او گوید از زبانش داوود شاه بر دور سخن +
و کس سجیده بیرون رحمت از کج + ظهوری از روی شکر از زبان دلویم + ناقل شکوه از زبان بستیم +
و یعنی فریب داوون با با قانعی از مردم زرشک غیر زبانم چه میدی + زهرم چون کارکش تریاک بهر صفت
سالمی از حدیث بوشیرین لبان اگر کفتم + ز من عدان تو که جمعی از زبان داوونند + زبان یغن زخمت
تکلم با قن حکیم اسدی از زبان چت گویند احمد سخن + به و گفت کامی شاه تندی کن + زبان کشیدین
و زبان درت و دندان گرفتن و زبان در کام را کردن زبان در کام دزدیدن و بکام کشیدن کنایه از زکمت
شدن و خاموش ماندن عا و حشی از زبان بکام کش حشی از فسانه عشق + بگو که خوشتر ازین درستان نیاشد
ظهوری از بعد فریب ظهوری زبان بکام کشید + چنان کن که لبش باز در خورش افتد + صاحب
زبان مابود گویند از بارید بزوقم + جهان دار الا ان شد تا زبان در کام دزدیدم + غمی از زبان قانع
از حرف لبان کیرد + زود از شرم زبان درت و دندان کیرد + شیخ شیراز از صفت دار باید زبان کشید
کردستی که حاجت بود در چکانی + کنوت که امکان گفتار است + بگو که برادر لطیف ز خوشی + که فردا
چو بیک جل در رسد + حکم ضرورت زبان در کشی + زبان خاموش کردن و شدن متدنه فضل الدین
خاقانی از من زبان بسته که طفل اندر نو آموزی + چونان لب زبان باید ز چون بر لب زبان دانش +
خواج نظامی از ستانی زبان از رقیبان راز + که تار از سلطان گویند باز + طالب آملی از سر سوسه
حل و گیس و سوسن بگذرد + تا زبان همه را حسن تو خاموش کند + زبان رفتن و زبان کبری فله لیکن زبان رفتن
و زبان کبری در اصل است که مردم را از فوج دشمن بدست آرند و استغفار احوال فوج و از دمانند
دار مشخص کیرد + از زبان کیرد گویند و درین بین درازها سب طبرین ایام بسته شده از ترکان و شیخ

سینہ زبان در دمان کم + غنی سے بچک دم تند از دو متن چاک دلم + رشتہ ہر چند زبان درد ہن سوزن کرد +
 خواجہ نظامی سے بزمی کہ خوان بیان می ہم + سخن از زبان در دمان می ہم + بزمی سے برخت از رنگ سپاہ
 آوزد + سر سیر افسو گز و فسوس بر + رز و شب از ہر فسون و فسوس + کردہ زبان درد ہن بیکرہ + زبان
 دانشن و زین نصیدن م صاحب سے زبان جو ہر بچیدہ شہر سے فہم + اشارتہای ابودا نیدانم نصیدانم +
 فطرت سے چہ میداند زبان نالہ بزمی کمن دارم + ز طفلی جنبش گوارہ دانہ دل طبعین را + زبان در دمان
 دو اندن زبان در دمان سخن زبان نوزین زبان بریکہ بچیدن زبان بر نشانن ہر کہ ام سوزن حسین ثنائی
 سے یکہ ام لب لعلی کہ از یکدن آن + غنیم مشک و ذکر زبان بر نشانم + شرح حلم تو ز کرباری سخن +
 صدرہ زبان بوقت بیان در دمان نشست + صاحب سے دل روشن زبان لاف را بیکہ گر بچید + کند
 پوشیدہ صیقل در حجاب نور جو ہر را + مگر گویا از ان آیتہ رخسار شد صاحب + کہ میفرود زبان در حالت
 گنہار طوطی را + ہنوری سے ز بس چرب و نرمی و افسون و فن + تان دلو و اند زبان درد ہن + زبان
 افکندن و زبان بریدن و زبان بر سوزن پس کنا یہ از خاموش گوید نیدن مدعی را بخت و دلیل نیز بسنی
 عطا کردن و بخشیدن ثنائی سے مگر زبان غم با صفاش حرفی گفت + کہ تیغ باد سخن غنچہ از زبان افکنند +
 زبان زیر زبان دانشن و درتہ زبان ہر دم چیز سے گفتن و برکتہ خود ثابت نبودن خاصی ناصر سے چہ عطا
 کند کس بوجہ ات ایکل + کہ بچو غنچہ زبان درتہ زبان وارے + زبان بر دیوار مالیدن کنا یہ از توکل قنا
 صاحب سے چراغ زندگے را میکند مستنی از روشن + زبان خویش چون خورشید بر دیوار مالیدن + زبان
 سپید کردن و زبان بر خاک مالیدن حسرت و آرزو کردن کنا یہ از اظہار عجز و فروتنی کردن صاحب سے
 تیغ سے مالیدن زبان بر خاک پیش جراتم + بچ و تاب قبضہ جو ہر بدون آوردہ ام + تا بوقت آن ہن شد سترہ
 خط تر زبان + طوطیان بر خاک میمانند از شکر زبان + شرف سفردہ سے و ضعف و صفات از لا بزار سے
 نطق جو دندان سپید کرد زبان را + زبان با کسی یکے کردن و دانشن موافقت کردن و سخن با او سلیم سے نالہ
 مطرب و نلے ہر و یکی کردہ زبان + میکنند مہر بکلیف کہ ہو سخن + طالب کلیم سے جان ز خویش بیکم
 کہ ہر سہ سویم + ز ہر قلم با تیغ نوزبان دارو + ظہور سے سے ایکہ در و شش بدلم لطف نہا نے دارو
 ہگم بالیب من نالہ ز ہلے دارو + زبان مو بر آورد در مقام اغواق میگویند زبانم مو بر آورد و در تر فائدہ کرد
 و مقرر است کہ مو بر آوردن زبان مستغنی است پس حاصل این باشد کہ امر نامکن ہسم بوقوع ابرو تو سخن نشیندی
 زبان از آب پر شدن استعمال آن بجا تر شدن بوقتے علامہ ضعیف است میر خسرو در صفت دور باش
 سے زاب کہ خویش زبان پر شدہ + ریشہ دستار جہ بر آور شدہ + زبان مردم افتادہ یعنی ادا کد جی
 کردہ کہ در میان خلق بدنام در سو شدہ زبانش مو بر آوردہ یعنی از گفتن با زمانہ داز صد افتادہ زبان
 از قفا کشیدن و از قفا برد کردن و از قفا برد گرفتن و بیرون کردن نوعی از تعذیب شکوہ است مثل زبان
 از کام کشیدن شیخ شیراز سے بفرمودہ و تنگ سے از جہا + کہ بیرون کند شش زبان از قفا + گر چہ

گر چن گوید مرا هم رنگ رویش لاله است + از قفا بیدر کردن زبان سوختش + خواجہ جمال الدین سلمان شہ
اگر نہ صبح تو گوید زمانہ سوختن را + بگفته دار زبان از قفا بیدر کرد + یکیم سے زبان کل ز قفا میکشد اگر کتبہ +
حقوق تربیت نو بہار انکار + عرسے سے زبان طغی سوختن ز کام چون کشید + اگر زرد کجمن دید در میان
نرگس + یعنی سوختن کہ از راه زبان درازی طغی بزرگس زده بود ز گس رو کے عزیزان جن را اگر در میان مزیدہ
چرا زبان اور از کام بر نیارودہ کما صرح بعض المحققین زبان نهادن در چیزی میر خسرو سے در تو زبان کہ تو ہم
نہاد + ای سویت کہ تواند کشاد + ز بر باد حفظ و این محقق از بر است و بالفظ کردن در قرن مستعملین
در نقش کبریت گذشت و حرکت خود ترجمہ فوق و بدین دو معنی مقابل زیر بود ز بر پوش بر چه در وقت دراز
کشیدن بر سر گریز عموماً و کحاف خصوصاً جبر سروسے بر کس یکا خشک بر تن ز بر پوشے سنگ + چون
آب تر چون گل سبک تن را دلا سا داشته + ز بزد از بغر و ز بکر و زاکر بوزن در خورد و بخورد آن شہ گری
و مان خود را پر باد سازد و دیگر سے جان دست بران زند کہ باد از دہانش با صد اچھد و ز نعل جنون قیال کو صدہ
مبیل و مزید علیہ ز بکر است و بالفظ خوردن و زدن مستعمل پور بہای جامی سے تاز نوبت ز نیم پر از باد کجکت
ور نہ جانچہ باز خوری تو ز ما بیک + مولانا بخشم سے ز نعل را ز سیلی میوزد + کار نکو کردن از پر کردن است
ز بون ضعیف و ناتوان صاحب سے ضم غالب از بون صبر و تحمل میکند + از تواضع سل را مغلوب خود
پیل میکند + در بنقباس زبونی و زبون نالی و پسین کتاب از اظہار مجز و مالہ بود از عالم عاجز نالی دزار ناسے
و ضعیف نہلے والد ہر سے با بر و کے کار کن یا ترک کن مردانکار + کتر از کا زبان شہد زبون نالی +
خواجہ شیراز سے جیح بر ہم زلم ار غیر مرادم گردد + من نہ انم کہ ز بونے کشم از جیح فلک + ز بر سر کراول
رشتہ ہا بالفظ کردن معنی عاق ساختن پیدا اور فرزند را کہ افی البرمان مع الجیم التازی ز صبر بافتخ با زدن
و رسانیدن و بالفظ کردن مستعمل مع الحار المہلک ز حمت بافتخ ریح و ز بوی و بالفظ و ان نهادن
و برون کشیدن مستعمل ایرشای سبر داری سے زبانی از سر این خستہ کشیدہ بار + کہ می برید ازین آستانہ
زحمت خویش + مزا محمد طار شتہ سے عقل ناچار کہ زحمت از الایش نفس + دایہ بزہر زحمت
عقل جو بیار شود + صاحب سے کے جانہای گرفتار دلش خواہد سوخت + یوسف مصر از زحمت
زند ان نبرد + کہ جو بیان زحمت شبگیر بجا میکشد + چارہ کوتاہی این رہ بخود چین است + ملاحظہ سے
نیشاپوری سے حسن تو ز یور تو بس است این قدر چرا + بر کوشش و سبب زحمت ز یور نہادہ ز جبر پیش
شکم و اطلاق آن بر صاحب این مرض مجاز است علی خراسانی سے کاہ دل کاوی مرا این جیح از زط استم +
مید و اندہ نفس اشفتہ چون شخص زحیر + مع الحار المہلک ز حمت نشان زدن تیخ و تیر و مانند
آن کہ برین باشد دہستی زخم خوردن نیز آہہ نظامی سے شذر گشتن ندی ز زخم مدس + بہ عجب
بر خود جو زلف مدوس + زہی زخم کز عہ چون شکر + بنور رود خشک از رود تر + یعنی زہی زخم
خوردن کہ بعد از زخم کہ چون شکر بفرین است برود خشک کہ عبارت از ہمازمی برود است مدو تر میگردد

خمدی سیراب ...
بر تقییر قریب ...
تا زده و دخته ...
بیمه و نیندت رسان ...
و صریح ...
از نیام خود بود ...
بهره زیده ...
ز تازلف تو یک ...
ظهوری ...
پهلو کدار ...
بسم نمی آید ...
یعنی ...
زخم گزک زده ...
درم کشیده ...
خورشید نند ...
زخمی که از خون ...
زخم نمک ...
خونیش ...
خطا بود که نمک ...
در دزخم ...
ترکان ...
چه اطلاق اول ...
ابنیا لذت ...
که بر کوس ...
وساطین ...
ریش کردن ...
الادوات ...
سازای ذوات

در غمناک و زخمناک و مجروح میان ناصر علی سے نمک بردل زدم کون و مکان خستہ
خود بخند زخم داران میوان کردن + دل زخمی یک باویہ خارست برینہ + تا اثر مشغول
چکار است برینہ + خاطر اور تربیت باغ احمد کرے شود تیغ بیدش چوارزنگ پاک + تیر و گنہ را کند زخمناک
والہ ہدی سے از تیغ تو ہر کہ زخم چین گشت + بگردہ بجدد و فین گشت + زخم از زای ایک بگراستہ مجروح
شدہ ہند و سہ آن در لفظ باز جای گذشت زخم پیرای از عالم چین پیراے صاحب سے نشن افروزہ شکر
شیرینے پیغام تست + زخم پیراے طاعت تھی دشنام تست + زخم ہا از عالم خونہا ظہوری سے
قادر اند شہیدان نعل زخم ہا + جو محبت است کہ دو بے بقاقل افتاد است زخم زن ایک گشتہ و مجروح
گند زخم زدن و زخم رختن و زخم کردن و زخم انداختن و اکلندن خستہ و مجروح کردن طہوری سے مر جا
از مالہ اغتہ در خون بچکد + میشتنا سہ زخم زن کین مالہ زار از ارسیت + محمد تقی حافظ طالعانی سے صاحب
بد عالم نہ چشم تری + خندہ زخمیت کہ بر خوش زید پھری + نعمت خان کالے سے تیغ ابرو تیرا شش
زخم نمایان زدہ است + گرچہ بردش ز غور شب سپردار و صبح + صاحب سے کی بہ شود بر عم زنگار
آسمان + زخمی کہ بادل ز قنا کند ہ ایم + نظامی سے پتندی کی زخم زدہ بر تنش + فشد کار زخم رچوش
بے کرد بر کو بر تا خندہ + بے زخم چون اش از خندہ + ماطر سے گر بہ بید روگ صغی پیش گرفت
با چہ ام را کند زخم چو در کشمیر + میر حسرو سے کی بر لاش بکریستے زار + کی زخم زبان کردیش بسیار +
کے برین از کینہ زخمی زخمت + دیگر ریت پاکشتہ شد یا کثیت + زخم را ندن فارسی تازہ نما جہت
سیخ است و مشہور تیغ را ندن سے زار و زخم ابر تارک تیغ قدر را ندہ + بزرگان زخمناک و سہ تیر قضا کردہ
زخم بر زخم افتادن بر حسن دہوی سے چشم بیز حسن از چشم زخم + زخم دیگر بردگری او قنادہ + زخم
سبتن مثلہ نیز بے التیام دادن زخم دیگر استعارہ است و زخم را بجا کشیدہ داوہ جنس بستہ بسبب
تو باشد و این مقابل زخم کشادن بود طالب سے آنا کہ بن در بیان کشانہ + زخم دل و سبتن
بر زبان کشانہ + ملاو حشے سے علیج زخمهای ظاہری آید ز حشی ہم + طبیب آجیان خواہم کہ او زخم
نہان بندہ + طہوری سے ترمی زخم قنادش بہت بہ کردہ دست یوسف رفان زخم بہت +
زخم بزرگ رفتن و زخم برداشتن و زخم کشیدن و خوردن و خوردن خستہ و مجروح
شدن بسین در زخم و جلہ ریزہ گذشت و ایضا طہوری سے کا زافی تو بہ دل زخم خوردہ + تو ان جان برین
صغوتو بردہ + حنی سے کرطویم نہت زخمی کہ بر جان خوردہ ام + خون بچوش آید ز غیرت مزع بسبل کردہ را +
نظامی سے جو زخم و دال از دوالی چشمید + نہ سوخت بر اور کشیدہ + میر حسرو سے کسی کہ زخم زواوم
ز زخم خود شکستہ + کے کہ زخم کشیدہ او بجان درست باندہ + ماطر اور تربیت ذوالفقار سے
نہ بردش چون کس نکشت خود + کشت زخم چون غنچہ درشت خود + با تر کاشی سے زدست و بازو سے
صید اسکے جان باقر + غویب زخمی بر دشتے شگون ہند + محمد خان بک ہستانی سے بزرگ شیر

ہشماوت میلم زان رو کہ در شمشیر تو یک خشم را صد بار بردارم + صاحب سے تخریب اب بے غم سے
 یکنزد کہ در شمشیر تو یک خشم نمایان کرد + سبج کاغسی سے زرخ شاہ یکے زخم بر گرفت کجف کجھت
 شاہ بے تیر خورد و صفت جنگ + مع الدال المہلک زو و ورو ہنی مافی در مقام قار و طار کے
 ستمل و زدو کیر بنے محمد است نیز خورد سے سبیدہ ناما این بازو و کیر ہ کشیدہ بود خاقان راز بخیر
 مح فضل ثابت سے ہر چند کہ آرمیان پائے نکاہت + ہر کان تو پوچستہ ہیم در زدو کیر است + حکیم
 الملک محمد حسین شہرت سے کینفس شدنی دشت زمین کل زدو برد + معرکہ نالہ زمین بود کہ بسیل زدو برد +
 زدو خورد در مقام جنگ ستمل زدو زدن زخم است و خورد خوردن زخم ازین لفظ پو کے خون سے آید
 زدن ترجمہ ضرب و آن متعدی است درین باب لازم نیز آید چون بوزن برآمدن بود کہ گنبدہ شدن آن
 دل زدن سیر کردن چیز سے چنانکہ میل بہ پخیر نماند بلکہ متفرزان ہر حسن بیک فیغ سے کون کہ کشتہ ام
 کے محبت شراب زدو + یاد شیشہ می را پیش من بردار + حیرت سے دل عدو بردار خوردن سنان
 در رزم + جان ہزار زدو دل اگر سنان است + دل دشت گرفت رہا چون کند گوی + پیر سے کہ پو کے
 یو شش از پیر ہن زدو است + و خوردن چون قلم زدو دامن زدو دکباب دن و شراب زدو + و فیون
 زدو دنگ زدو + و خون زدو + و ساغز زدو + و مرقعات آن ابو الفاخر زاری در منقبت سے اسے
 زدو چون عقل دروغ قلم انوار علم سے و سے شدہ چون حد باب طمہ اباب غن + و نیز زدو بنی جامع کردن
 یکے کا شے سے کرانسانیت از کا دو خرایہ + بکون خرنی اوم براید + و بے سنے باطل کردن چون جادو زدو
 لا اور سے مان چو بارہ دبا و مع ہزنے + ہر کہ بر خوان شہ آفون زنے + نورالدین طہور سے سے
 بے تو فرمایہ کنان تو شہ نرتند + کہ زحمت جگر خویش کبا سے نرتند + جشنو سے حق در توبہ زن +
 از دست شو ساغز توبہ زن + غالب سے بازو زرم ذراغ دل ایامی نیزم + استین بر ہی شمع داغی
 نیزم ہر کہ شت مردنی دیر سالہ نزدیم + حکم کردش شہی پالہ نزدیم + و ترا محمد قلعے سے میلی آمد بخود
 از دستے رفت صبح + بار دیگر دو سر جام می بخش زدو رفت + نیز ابیدل سے بعد عمر با تو قدح نزدیم
 و رفت ریغ خارما + چوقیاتی کہ نیز سے زکار ما کبار ما + نیز از منظر ت سے دگر کا زدو بادہ سے کجا
 حسن + کردہ محشر کجا بہشت رنگ ترا + سید حسین خالص سے در باغ چون بیاد تو صہا زدو ہم ما +
 کل ا جوینہ بر سر مینا زدو ہم ما + مزا صاحب سے از خانہ آئینہ صومی زدو آید + از چشم خود ان کس کہ بود
 رطل گرائش + سیدی محمد عربی سے در تہ دورخ ز شوق جری کوثر زدو + برب کوثر ز شرم حسرت تشن
 ملا فو تے نیز سے سے تو ت کسی جکار آید کجوزی مردیش + از ہر سے منع انزالی آن کہ ایون سے زندہ +
 سراج اشرا سے سبزیہ کلکون شدن چون شیشہ صہا خوش است + می اگر خوردید قدری تنگ ہم بالا
 زینہ + و جملہ مباشرت کردن و عنان ہزدون عنان نیز کردن و عنان دازون عنان تا فن بطرفی عربی سے
 عربی کجا بردے این راہ کہ ام است + مستجاب عنان دازون ازین راہ خطیم + ہرز صاحب سے نفس

نفس خرد و زردن سیل را غمان زردن است + خوش انگر راه با چشم بقاوارو + و منسی کردن چون مشق زردن
 و زرد زردن و پنجه زردن و سپر زردن و جملان زردن + و مترادفات آن و حسب زردن + و آنچه قریب بدان معنی
 است در کتاب زردن + دشمن زردن + و کین زردن + و بدل زردن + و شکیر زردن + و شتاب زردن و تراغل
 زردن + و خضاب زردن + و نادی زردن + و صلا زردن + و آواز زردن + و مترادفات آن + و آواز زردن + و فریاد
 زردن + و آه زردن + و آخ زردن + و نوره زردن + و نظم زردن + و لم زردن + و خواب زردن + و ذوق زردن
 و املا زردن + و تبسم زردن + و خنده زردن + و قهقهه زردن + و کسل زردن + و رای زردن + و شان زردن + و حلا
 زردن + و مسطر زردن + و رسم زردن + و مروح زردن + و سنگار زردن + و صیقل زردن + و عطسه زردن + و غسل زردن
 و چوب تاب زردن + و کتاب زردن + و مهر زردن + و نظیر زردن + و شیخ نظمی سے نزد کس از کجی نظری + چشمش
 و دانش بے تکبر + و نظیر زانند بر شاه روم + که بر بصریان تنگ شد مزبوم + بهر دایره کز زده ترنگار
 ز پر کج خلتش گره کرد باز + بایا قحانے سے بسم نهانے که زدی بگریه من + نه خیال بازم که چو در کشت
 امشب + بس آه زویم چون فغانی + فریاد رے نما نمارا + شیخ شیراز سے زبا و شاه سواد دوست
 سے تخوریه + بیا که چشم دوران ترست و میگون است + خواجه شیراز سے دلا سینه زن کے زلف
 و لبندان + جو تیره رہے شہی کے برایت کاری + ہزار کلمہ عرش نیرتہ صیغہ + نہانت کہ درین
 و اگر چه افتاد است + غسل در اشک زوم کل طرفت گویند + پاک شتاول بس ویدہ بران پاک
 انداز + عروس نخت دوران جلد باہر ان ناز نکتہ کشند و بر برگ کل خضاب زودہ + ملاوختے سے کہ جن
 غرق بہ خون داد زرم در عصمت + چاہنت کہ رنگ از رخ قائل بود + کمال نخبہ سے زلفش جو شانہ
 بنو باد + اصلاح الہ شایر مقرر + کمال اسمیل سے باو بے یار یلطفت ترند + مسجد مودہ بر کلاز سے
 مولانا بنای سے بزندان خم چون لاله در خون کے بود یارب + کہ چون کس قدح برکت ز کم کنت جن بااد +
 حکیم تزاری ہستالی سے بادہ سحر زویم و کسل زویم + لول شب تا وقت ککلاخ + طاہر اسم مشہدی
 سے زانشک لاکون خودی نالی تو انم زد + ہر رنگ نورین ککلت تہا + تو انم زد + میرزا صاحب
 سے عر صاحب بشہر عقل بودم کو چہ بند + ملی ہم باغزالان سیر محوای زرم + دستش ز نیر دور ترقہ
 تہاک راہ + آن سادہ ولی کہ زور زہر کمان من + عرق نبرگ کلت مید و شتاب زودہ + لکاہ کگا
 کہ این نقش را برابر زودہ + صاحب سپا خویش زند تیشہ بخر + آن بے اوب کہ خندہ ہر استادی زند
 میر خرد سے کوشہبانی ماہ میون جب را کردہ باز + زان صد کرا کس شادی کہہ گردن زودہ + فتنہ
 کہ شہبای در چہمت نہان شد است + افت کج ای و انت کین زدنت + ملاوتے یزدی سے
 تو ان تا کرد مغر سے بسوراج + جرابا پر زون بر کلمہ صد آخ + کام دل مرا چہ شود کہ باورد + شیرین
 لب کہ لم زودہ بر شکاتی باج + حسین ثنائی سے خواب از ہش عمد تو غالب شد جان + باہی ہر خار
 رنجون دیدہ خوابی زند + مراد از رخ دلم خشت سر خم میکنہ + ہارز ہر کین وقت بیج و تاسلمی زند +

کجی زردن و کجی زردن
 کجی زردن و کجی زردن
 کجی زردن و کجی زردن
 کجی زردن و کجی زردن

حکیم زلالی سے زانگیر قسم و رسن تمالی + بقل خویش میر و صورت انزال + جسم کو در بہت فرسودہ میباش
 تعادل میزان و آسودہ میباش + بقل صدر حمل زرع صلازہ + کہ جان از برق خجرا متلازہ + طالب سے
 سے در جهان کس نیست کز تیش پستما خورد + بعد ازین شاید کہ استغنا و استغناز نیم + در نظر استم حکیم کز
 سر عجز + پنجہ باناز کے غری تو تو نام زد + صفت عیش مزن کز اثر ذوق بلاست + این کہ حرکت و لم
 بر سر فرکان خند + عشق چون مہر تبسم زدم برب رخسم + غمہ ہشتراکس طین ہشاند + تا یک
 شکن رسبل زلفی رقم زند + صد جا نوک جامہ ام از رنگ لشکند + سینہ ام را بن ہر سوی شکافستان است
 بر چہیں سینہ شیخون زدن چاک چرا + پاسے بندیم از تیزین ویرانہ کند سے می زدیم + درو ہلک نہد شکی
 مبدی بزدیم + دل بپہر غمہ مشق کین زند باز لفت یار + ہر کہ بچکان دوست شد ناچار جویش و شہنت + ابوط
 حکیم سے خندنگ آہ چون تیر ہو است + کز تو توان شکار دعا زد + ای دل موج اشک سپہی مہر جہنم
 صبقل مزن کہ آئینہ ام را جلا بس است + ہر کہ را با بد نوشتن نوحہ آداب فقر + صفحہ ناز نقش لب با سطر زند
 ملاحظہ سے کتابہ بر بر طلاس می زند پر تیر + درد کللم اگر کبزد و بسوی عقاب + مرزا طاہرہ حید سے
 زویدہ لم زند خاک اگر شود جہنم + ہر ان کہ کہ ز روی تو آفتاب دوست + در تزلزلت دفاق سے چوئی
 زود خورد و لہارا + چہن بخش آن طفل نو کارا + کہ ہر ز طفلی حظای زود + ہر شہیت دل بجائے
 زود + سیدی محمد عرفی سے ازین ہر خار خجرا میوزم + بر سر ہش جولان میوزم + نور الدین طہوری سے
 زہ جیب جان مار نو میزند + بنازم چاکے کہ او میزند + دیدہ زو بر گرہ طغیان نیل و جہنم بر تافت +
 لالہ شد و نغ دل معان کوہ دامن بر تافت + مرزا موز فطرت سے بی اثر مالکس در دل عشوق مباد
 چہ قدر بیدہ فریاد زوم آہ میرس + زیاد پوسے او بخوردی ذوق حلاوت زد + شکر خواب آورد
 افسانہ لہای شیریش + دہنی و دشمن چون چشم براہ زدن میرزا محمد قلی سیلے سے بانیر سیلے ارزہ دیگر
 گذشت یار + تو چشم انتظار براہ کہ میرنے + دہنی اقلدن چون چین زون بر چین و جران و دوشی کہ ہر دے
 سے سہل انکار آنچہ از وی چین برابر و میرنے + زانکہ سہل انکا دشمن از چین زون آسان تراست +
 صاحب سے انصاف نیست آید رحمہ شود عذاب + چہے کہ حق ز لعت بود بر چین مزن + در سائیدن
 خویش را بر چیز سے کہ خوف و خطر داشتہ باشد چون قلب سپاہ در یاد مانند آن ملاقاتسم شہدی سے
 بین عشق خجری شیخ زوم خود را + ازان حار کے کہ در دل و دشتم آتش زوم خود را + مطلق رسائیدن
 چون آسب زون و صدہ زون میر مزی سے ز جانی کہ ہمہ دشمنان زود آسب + نہیب بود ہمہ
 خلق را بجان و وبال + جو نصرت آہ آسب چون زود دشمن + جو عہدی آمد توشش چون کند و جال +
 میر حسد سے در غضبش صدرہ لجالم زند + مشرق و مغرب ہمہ بر ہم زند + داند دشمن و دشمن جزیری را
 بر چیز سے در چیز سے چون ناک زون و کبیر زون و بیاض زون و سپیدہ زون و رنگ زون
 و طبع زون و زودی و قدر زون + و غبار زون + و آب زون + و قطرہ زون + و شر زون و آتش

دانش زودت محمد فیلے سے باز تیر فرہ بر جان پاکش زودت رفت + مجبورق آید در خرمش زودت رفت
حکیم زلالی در تعریف قاصد سے ہوا می درید و کام می زود + شکر در خرم آرام میزد + طالب سگہ بزود
کہ قطره زند ابرگر پوام + مرقان شمال برگ بود گیساہ را + طرح خورشید خست نامزدہ بر لوح وجود + چہرہ
چہ در جهان بسیرایجا دزفت + میز را بیدل سے رہتے کرہت در عوش ترک مطلب است + این عبار
و ہم را در و امن صوا ز نید + شفق اثر سے تربیت سودی بی بخش جو استیادیت + برس تابیدہ می باہ
زودن کسیرا + مخلص کاشی سے بر سو او سر چون زوموے کا فوے بیاض + یک قلم باید حساب از دہا پر کشید
میرزا صاحب سے کنس کہ بر جرت مایز ننگ + میکرد کاش حق نکت ارمایتے + خواجہ شیراز
سے سار وجود از زوی رنگ تو عشق + در آب محبت کل اوم نرسشتے + اہل نظر و عالم در یک نظر بازند
عشق است داد اوں بر نقد جان توان زد + دیگران تو قسمت بر عیش زود + دل غدیمہ مابود کہ ہم
بر غم زد + خواجہ جلال الدین سلمان سے بر عارض نسیرن جو نند صبح سیندہ + کلک نہ کند باغ رخ لاریان را
و حریف تو روکش شدن باسی میرغزی سے یک تن ز لشکرش زند با ہزار تن + ہر چند در نبرد ملی چون بہشت
و میل کون بیخری چون غم زون ترا زود این رنگ بفلان رنگ می زند و مینوی رنگ کون چون جامہ در میل
و در خم نیل زون شیخ نظامی سے جو شہدی زخم بر سر زندہ پیل + زند بیلان جامہ در خم نیل + حسین ثنائی
سے در صفا چون صبح سے آید بردن + جامہ گرد نیل عصیان سے زخم + و بد مینوی آزدن با کھ نیز کہشت
و مینوی داون چون بوسہ زون و دشنام زون و مغلطہ زون + مینوی دعا فریب داون خواجہ شیراز سے اسے
صبا گنڈے بر ساحل بود درش + بوسہ زن بر خاک آن داوے مشکین کن نفس + ہر جزو سے کسی کش
بیش گفتی گو نام + زودیش اندر قفا صد کونہ و شنام + سولوی معنوی سے بار یک شد ایجا نوح دم می نکند در
و ہن + من مغلطہ خواہم زون ایجا رو باشد روا + مینوی غارت و ماراج کردن چون وہ زون و قافلہ
زون باقر کاشی سے سلامت کہشت است کسے از رہ عشق + صد ازین قافلہ در رکھنر مازوہ اند +
صائب سے چشم غو بنارم سخن بکرتان سے زند + راہ خواہیم مالہ مرغ غزلخوان سے زند + باران زون
یعنی باران بارانیدن حسین ثنائی سے خان خانان میرزا خان ان کہ از حسان پوست + ہر کجا باران نیسا نے
سحابی نیزند + مینوی درو کردن و بر کندن و بریدن چون شاخ زون و پے زون و کسر زون + و گردن زون
دماغ زون + و دم زون سے ناف تر غنم زود غنم خور قاقانیا + کاک کہ جہان را شناخت تکدہ
شد جان او + حکیم فردوسی سے ہمیشہ نندی بزود گوش + بجا ک اند را کھنڈ نازک تشش + طور سے
سے جو بر توسن و تشش ہی زوند + زہم ایش سایہ را پے زوند + حسین ثنائی سے سر بلند اگر ترا از نظر
بزمین + ہنجر سبزہ سرکشہ نامر فزندان زند + ہر حسد و سے من شاخ آرمیوہ تلخ است دتیز + طوفند
جو پیش آید شش برگ نیز + مینوی کزیدن چون زون مار و ہر بن قیاسی روم زودہ و کزدم دم زودہ صائب
و سے در کا روم زودہ اکتہ مار کبر + ہر ز نودہ است زمین دل کزیمہ تر + و دندان زون شیخ شیراز

سے ازان مار بر پک راعی زندہ کہ ترسد شش را کجوبه بسنگ + یعنی اوزین دایجاد کرون + چون زردون + خواص
 جمال الدین سلمان سے چشم درویم میدد از حلقه کوشش خبر + این سیکه در بکانه وان دکرز میرند + یعنی
 بزارون چون ابله زون و تخاله زون طالب سٹے سے تخاله زولیم زنی خضر کو نیابا + این ابے ابوام شش گرفت
 است + ملاحظه سے زآواز بر شعله عیله + دودہ بردہ کوشش جام آبلہ + یعنی کفین مفاذن و سرودن
 چون گپ زون + حرف زون + سخن زون + دست زون + آفرین زون + شلم شلم زون + سرود زون
 و راه زون + غزل زون + ترانه زون + دستالی زون + دنوار زون + دوسو زون + بے زون + کوکو زون
 و درستان زون + دوستان زون + درشل زون + کبیر زون + دروزون + خوشباش زون + سلام
 زون + ولیک زون + ولودیس زون + طافونے یزدی در تریح شو خود بر شو ملا حسن دی سے شوش ازتہ
 سفرہ ہرلم بودیسی زندہ + ہست ازان روکہ بشیریش نسبت دادہ اند + کمان اسمیل سے حسرت سیارگان لیبیک
 زہ چون قدر تو + حلقہ کردون گرفت و بانک در زد کای غلام + حکاک سے زلم اور ای سلام زوم ہاروی
 من کتہ بہ چشمائیل + سید حسین خالص سے برغان جن دارم اگر در و ام می نامم + دزم خوشباش ابے ابے خود
 اورا + میرزا جلال اسیر سے سینہ صافم بادہ با کبر مسلمان بیزلم + درود دل با درہ و خورشید تابان می زلم +
 خواجہ بفر از سے من ہا زلم کہ در صومرا ختم از چشمہ عشق + چار کبیر زوم کبیرہ بہرچہ کہ ہست + چو در دست
 است رودی خوش بن مطرب سرودی خوش + کہ دست افشان غزل خوانیم ہا کو بان سراغ ازیم + چو گل
 نقاب براکتہ درخ ہو ہوزد + منہ زد دست بیالہ چہ بکتنے ہی ہی + طالب سٹے سے طالب دی کیارکشا یہ
 باطنق + خورشید و درہ بخشس اسیرین زندہ + میر موزی سے ہی زندہ تارا ستارگان حسرت + ہیکنڈ
 + عار او شکان آین + جو من شای تو گویم قصار زندہ حسرت + جو من دعا تو گویم قدر کنہ آین + بریابین
 دسترن دارغوان گل + ہر شب ہزارستان سازد ہی تھا + بر گل زندہ ترانہ و ہزارغوان غزل + بہترین
 ستانی بریابین زوا + سید محمد عرفی سے دستاں نے دبال فتالی کہ خوشنماست + از کبک طالع
 من فزانہ کمان مخواہ + نظامی سے ششم ہی با جہانزیدگان + زوم درستان پسند بیکان + محمد قسلی
 سلیم سے عشق اندہ یاس سخن ارس تیان زد + این حرف بمن تابدر ویرمان زد + نورالدین طہور سے
 سے بہر گام از برق با دی زندہ + زکندیش تند برد ہی زندہ + میر حسرت سے مثل نیکو زوان مرد خدا سے +
 کہ با عزت بودیال ہی + چہ خوش ہست از جگر سوختہ ہوئی کہ زندہ + در فلک ہو مکتد غم زدہ ہوئی کہ زندہ +
 حکیم شہانی سے ششم ششم زن کہ از تو + شلم شلم خرد ابل ادراک + یعنی مہین چون داروزون و ہا ہرزون
 یسرا صاحب سے بادہ عقل سوز را دارہ ہی پیشی فرن + نہایت بسرہ صحت آن چشم جنون فرای را +
 حکیم زکالے سے جو ہر ریزہ جہد سے کہ سوان عقیش سود + زہر دشمن دیوانہ در چون سودا زد + طلوع
 کرون و درخشیدن چون ستارہ زون ابو نصر محمد بن حسن سے چون دیدم آن دو عارض من ان آبلہ بردے +
 ششم ستارہ از خورشید و ماو زد + باد شش حیریل ثریا بہت و ہست + از ماہ شمس آمد و ہر ماہ زد +

ماه تود و دہمنی نوختن چون ابریشم زدن - و رود زدن - و مساز زدن - و بوق زدن - و کسپا زدن - و جل
 زدن - و کوس زدن - و عود زدن - و چنگ زدن - و ذف زدن - و ہر کس زدن - و خراج شیراز سے
 من غلام مطربیم کا بریشم خوشن می زند + خواجہ جمال الدین سلیمان سے کہ مطرب سے
 رود سے زند سے می نثار و ایزہ + در پیلے بیٹھے کہہ کی کل نثار و رنگ تو + ہو طالب کلیم سے زمانہ ساز
 طرب نیز زند چاکہ بکوش + رسد نثار و عکروت نثار + شیخ نظامی سے روز و زمان سے زین زدن +
 سہ ابرودہ بر پشت بروین زدن + جہد حج دل کنفیس نیزم + بدان ہنسہ ہنسہ ہی زدن + کمال محبت
 سے کر زہرہ بر آسمان زند عود + بہلت تو بزین زن چنگ + ملا دوستی سے سے اسید ہر خانی
 ویدم از حبس وفا + مورچان ہوتے بطور سیاہی نیزم + میر محمد شیرازی سے ہذا کی کم زوقت زر +
 چند سرمازم محبت زر + درین بیت کتابہ از مالہ و فریاد کردن دوربت سابق کتابہ از گوزدن است
 حکیم زلالی در تعریف سیر زال سے طبعی زوہم فرج دوہانش + و دوہانش چہ نے زبانش + ہر
 دانش سے شد بہار و ابرو در فکر سر انجام کلمت + جل شاد سے زن کہ نسخ تو بہ بزمام کل است + باقیانی
 سے زان نیزم کوس تو کل کا سان از ہر من + میرساند روز سے و چرخ دیگر ہم نیزم + دہمنی کونن چون
 در زدن ابو طالب کلیم سے ہمیشہ پیشہ میں مجرود کار دوست استغنا + زہر کس در زدن می آید از باغبان
 بسین + دہمنی غنچ چون سودا زدن میرزا صاحب سے سے قدر روز بر کارش شکست تازہ + من کوی
 سز زلفی کہ سودا سے زدن + دہمنی بسین چون شیرازہ زدن - وزہ زدن - و سوزدن - و تنق زدن + ہر
 آن دہمنی سیاہ زدن - و خرمن زدن - و دایرہ زدن - و حلقہ زدن - و نعل زدن - و قفل زدن - و کوس
 زدن - و زیور زدن - عثمان بخاری سے کوی کہ روز نیزم تو ابرس عطای تو + زیور زند روی زمین راہ زراب
 کمال اسمعیل سے ابن ہمدانی کہ بر شہ نطم زدن + کہ پریشم مثل داغ سراو ہواست + طالب اعلی سے
 طالب زوہم بر ترہ نقل ترشی + تا نوہیا حسرت صد سالہ بشکفہ + سیدی عرفی سے عاد عشاق
 حبیب مجلس نم داشتن + حلقہ شیون زدن نام ہم داشتن + میروز سے سے گز نسیل زلف و خرمن زند
 لالہ زار + کہ ز غبر حید تو بر چین بند ہر گلستان + نور الدین طہوری سے سیاہ محبتش جو زند چول
 ز کہای جان طباب کشد + خواجہ شیراز سے بہ کہ ز جان خیم بیرون زدن + سہ ابرودہ ہلا گزدون
 زدن + زن براوج فلک حالبا سوادق عشق + کہ خود بر و چلت عافت زہر مخاک + میر خسرو سے خوش
 کشید مذوق بر زدن + برودہ و طیر بر ہر زدن + سہ سکنہ زوہلم از سیاہ + فتنہ یا حج محل پانہ
 میرزا مغر فطرت سے مکن گویا بروضہ عایار ب زہلم را + ز خاموشی زین شیرازہ لوراق قنایم را +
 شیخ نظامی سے کمان رازی بر زدن جرم خام + نسبت اندر اور دیک نیزم + دہمنی استوار کردن
 چون الحق زدن - و پر زدن - و تاق زدن - و طرہ زدن - و کل زدن - و شہر زدن - و سواک زدن
 و ہر چہ برین نامانہ باقر کاشی سے زاہد شہہ در برودہ ہندار و گریح + سواک زودہ ہر سوار و گریح

نعمت خان عالی سے اسر عقل پر تبارک فرزانه زوندہ کل داغی عوشش بر دیوانہ زوندہ بسیدین لعل
 سے سر زوندہ و اسر توشاطہ مسیح و طرہ از ہر زندہ گوشہ دستار ترا حکیم زالی سے آقا زوندہ بکلمہ
 گوشہ ام دیدہ بن ہر کوی خراجستان کیشا و افاق میرزا عبد اللہ عشق سے بر طارہ سوسن بسیر زوندہ
 یکند صد ہزار رنگ نگار بہ حسن تاثیر سے خریک سخن از طوطے نطق نہ تراود و اہل زوندہ کے زہر پر عالم
 و مہنی کشیدن چون مرغ بر سیخ زوندہ و عاری زوندہ و خط زوندہ و رسم زوندہ و قلم زوندہ و شاعر
 زوندہ و کلکونہ زوندہ و تراودت آن حسین ثنائی سے باپی سرگرمی عاشق مستم شاطہ وار حسن کلکونہ
 زنا زوندہ می زندہ و ملاحظہ سے یکے غاڑہ بر چہرہ کل زندہ و یکے شانہ بر سر کسبل زندہ و خراج
 شیراز سے حافظ آبن روز طرب نامہ عشق تو نوشتہ کہ قلم بر کسہ سباب دل خرم زدہ و نظام دست
 غیب سے صرف وصل یار از دل برہن کردم نظام و خط سببان بر دل از اندیشہ باطل زدوم و
 پیشو بو بغض فیاضی سے توجید توہ کہ رائدہ بے قیل و پروردہ زوندہ عار سے قیل و پیشو شیراز سے
 بنیم بیضہ کہ سلطان ستم روا دارد و زنتہ لشکر پاش ہزار مرغ سیخ و مہنی گسردن چون تخت زوندہ
 بر خسرو سے مرا کا قبائل دادین فرودہ بخت و زوم نہ نشہ را بر اسکان تخت و وزانوزوندہ نوسے از
 تعظیم در بچان است کہ ہر دو دست را ہم آوردہ ہرزانوی در جب التعظیم زنتہ محمد قلی سلیم سے بادشاہ
 خود بر بیان است چندان دور نیست و سرود شمشاد چمن کر پیش او زانوزندہ و مہنی نہادن چون رو
 بر زمین زوندہ و سرور بار زوندہ و زنجیر بر پار زوندہ و حال با نام زوندہ میرزا صاحب سے مرکز دارہ
 حسن مصور گردید و حال مشکین جو بران عارض زمیندہ زوندہ و ملاحظہ علی سے لب از خط زوندہ بر پان
 سیما زنجیر و زلفت انداختہ بر کون بیضا زنجیر و بر خسرو سے نشہ از سبب خوشدے بد بر زمین زدہ و
 سر اندر پائیار نامین زدہ و مہنی ساختن چون خشت زوندہ و طاق زوندہ و خندق زوندہ و رکاب زوندہ
 دیزنگ زوندہ عرفے سے کاشتند بر نونہ صورت دہر و جہان جاہ ترا می زوندہ چون بیرنگ و
 خواجه جمال الدین سلمان سے از پی شہدیر شب دی شب رکاب زد زوندہ و نقرہ خاک سہمان را نعل ازین بر زوندہ
 سے شہرے کہ ہلے گیوان زطاق ابو ایش و فرا بار گدوش طاق دیکر زدہ و حکیم اوز سے سے صا کردہ
 برین اکیئہ گون طارم و بکدو کے زدہ از بحر بیکان خندق و حسن تاثیر سے کہے کہ طیشش از کاہلی فرزند
 جو خشت تا زنتہ شش بکا تشنیدہ و وہ منے ہنن چون نہ زوندہ جوکان زوندہ ہر سادہ فرستے سے
 جوکان زدی لبادی بانبہ کان خوش و جوکان زدن ز خلق جہان مر ترا نہ است و ملاحظہ سے
 در بزم عشق زود راوی تخریم و زان رو کہ چون رقیب غائب سیم و منے کن دن چون رک دن فعال
 زدن سیری عرفی سے تا کی دہم بدست تا شاز نام چشم و ہلے زلم کہ گریہ براید با ہم چشم و میرزا احا
 سے اگر زنتہ رگش با جوئے گدو و کہے کہ گردش چشم تو کرد بخیرش و مہنی مالیدن چون زہر زوندہ
 و خاکسوزوندہ و روغن زوندہ و مہنی روغن زینت نیز آمدہ محمد قلی سلیم سے داروم ذریش نہد این سبب

بہت ذہنی و شوق + نیزندہ پر کھٹہ چون مرغ کبابم روغنی + جو ہر روح در شرب لب کہنہ مانہ با صفا + تا کیر و زنگ
 این شمشیر وارونہ ز نیم + شیخ ابوالغنی فیاضی سے خاکستر آگڑنے بمرآت + خاکستر ہر دست و زرات
 میرزا صاحب سے بھی کہ روایت گنہ از قضای حق + غافل کہ زہر ہر دم تیغ قصا زنند + در بینی ترتیب
 داؤن + و راستن شیخ نظامی سے اندران زہر ہر زودہ + کبک و دراج دستند زودہ + حکیم فردوسی
 کشیدند کردان زودہ بر زودہ + بلوق و بزنجیر زین زودہ + و بینی نصب کردن و پیا نمودن چون علم زدن
 درایت زدن + و طویل زدن + و خیمہ زدن + و حرکات زدن + و در زدن سے نظر بان خط مشکین کہ می تواند کرد
 کہ زہر ہر دم شمشیر آفتاب زودہ + جمال الدین عبدالرزاق سے وہ کہ سیاق قدر چون میرند بہر تو تیغ + وہ کہ
 جلا و اصل چون می زند بہر تو دار + شیخ سفیر از سے یارب ولی کہ درو پر او کس نکند + دست محبت انجا
 خرگاہ عشق چون زد + میرزا صاحب سے خیمہ در مصر جو پیرا من یوسف زودہ ایم + جلوه در نظر مردم
 کتخان داریم + شیخ نظامی سے زودہ شکر مردم را بیت بلند + زمین در کمان آسمان در کند + طویل زودہ
 اخرا گنجد + بسیرا عوزان بر علف رختہ + در بینی گرفتن چون رنگہ زدن + و آروغ زدن + کمال
 اسمعیل سے زانتلا جو قاعیت ہی زند آروغ + زخوان جودوی از بسکہ خوردہ عمدہ آرز + جمال الدین عبدالرزاق
 سے بے ساز شد از حشمت تو بر بطنامہ پید + زنگار زودہ از نسبت تو خور پیرام + و بینی صرف کردن چون زر
 زدن میر خسرو سے زین اساسی ہی فراخ زنگ + زرزنے در عمارت کل و سنگ + در بینی تا سخن
 چون اسپ زدن حکیم فردوسی سے زقارن جو از سیاب آن نمید + بزود اسپ و شکر سوی او کشید +
 زودہ معزوب و خوردہ و آراستہ + ترتیب دادہ و مقلوع و بریدہ شدہ دکندہ و فرسودہ چون جامہ زودہ
 و کریمہ و کوفتہ چون مار سر زودہ و اصطلاح لغویان حرف ساکن را گویند چون داد و یاد نون احسدر و نقطہ نون
 و مضارع این باب بجاسے ذال نبون اید چون زند وزن + جھازودہ + وستم زودہ + و آب زودہ + و آتش
 زودہ + و آفت زودہ + باران زودہ + آقا کسی تمی صیر تکلیف سے خون گل جوش زودہ از رخ دیوار چمن + بلخ
 این زخم نمایان زکہ برداشته است + استلا زودہ + سرما زودہ + و گما زودہ + و آفتاب زودہ + و آفتاب
 زودہ + و شہاب زودہ + و می زودہ + و بازار زودہ + و پر زودہ + و شب زودہ + و قیمت زودہ + و حرامی زودہ
 و حیرت زودہ + و حیران زودہ + و حجاز زودہ + و حیرانی زودہ + و خزان زودہ + و کرک زودہ + و خواب زودہ
 و رم زودہ + و سایہ زودہ + و خو سے زودہ + و رگ زودہ + و دیوزدہ + و دم زودہ + و سر زودہ + و سودا
 زودہ + و سوزن زودہ + و ظک زودہ + و غم زودہ + و حشت زودہ + و آشناسازدہ + زودون با کسر تین
 و زوایدن بہر دو کمانے دور کردن زنگ از این دمانند آن صاحب سے صفای ہن از ہم می زواید
 علم ظاہرا + کہ چنان جو ہر آئینہ از پر دار میکرد + ح الرار المہمل زرر بالتشدید و تخفیف مطلق
 نقد خواہ سیم شد خواہ طلا و سمانند آن و بینی مراد و پیل بویک پیل مشع است خاتیش زرخ و سپید
 پیل سیاہ و سفید مستعمل است و پیل شیخ سمرقانت و نقد سیم یا از سیاہ گویند محمد قلی سلیم سے کرند داغ

است و زجاج در دم + همچون زرقار سپید و سیاه و سرخ + زرقار و زرقار پاک چهار و زرقار تمام عیار و زرقار کلی عیار
 و زرقار خشک و زرقار آب زرقار از زرقاری زرقار صغری و زرقار طلا زرقاری و زرقار شش برمی و زرقار دوی زرقار خالص زرقار
 بر زرقاری سے جانم خاک در که تو شاد چون شد است + که خاک در که تو جو زرقار عیار نیست + میر جزو سے عبد
 جنس فر کرده شش کشته چک لو + و زرقار زرقار دوی ساخته مر کلاه او + خاقانی سے ان می جام را
 بیم کوی دست شنبه + که زرقار دوی و زرقار زرقار شش سے + نظامی سے زمین مهر بیا نه زرقار خستن + گن
 چون زرقار سے آراستن + زرقار دوی بیم زرقار سے بود بهتر از زرقار دوی تمام عیار که زرقار البرهان زرقار شش
 زرقار که از زرقار طلا ی خالص و زرقار شش کشته باشد درین قیاس زرقار دوی کس زرقار شش و زرقار
 شش که چهار زرقار زرقار دوی که زرقار شش کشته باشد نظامی سے با منت این که در سخن سنجی + ده دوی زرقار
 نه دوی سنجی + و ازین ترتیب مستحکم و میشو که زرقار دوی که بیم کشته خا بر تحریف است در لفظ و سهو در معنی
 و سنج ده نهی چون بیمی زرقار که زرقار خالص و زرقار شش کشته باشد و الله اعلم بالصواب زرقار شش زرقار
 عیار اسیر سے رواج ساختگیهای و زرقار زرقار شش + زرقار شش دل پیش ازین عیار زرقار شش + زرقار
 و زرقار شش واقع شده اما اهل زبان می گویند که این مصطلح نیست بلکه اصل بر این است زرقار شش زرقار
 که هنوز او را زرقار مکرده باشد شهرت سے تا عیار و دم از مروج طبعین افزود + نقد قلبی که شود که زرقار شش بود
 زرقار شش زرقار زیاده بر جزو سے باغ مجلس من در جهان شاخ و زرقار زرقار + سبزه زرقار شش از زرقار دوی که زرقار
 زرقاری زرقاری که زرقار شش کشته بود خاقانی سے یکجا نه دارم از زرقاری و جعفر سے + زرقار شش که زرقار خاندین
 خواند جعفر شش + زرقار جعفری سے که زرقار جعفری دار + زرقار شش که زرقار شش خاندین خیرات
 کشته تا شش سے موفق کشته لم از خاک زرقار شش در جبین سائی + زرقار شش من خوش عیار کالی دارد + زرقار
 خلاص بجای خود و هلا زرقاری که از بوبه براده باشد نه دست افشار زرقار شش افشار زرقاری که حشر و پرویز
 از ان ترنجی ساخته بود که زرقار دست افشاره میشد زرقار شش که با صافه شش به الی شش کنایه از زرقار
 شش که چنانچه بیاید زرقار ساده بدالی و زرقار کانی زرقار که نوازگان بر آورده باشد زرقار شش زرقار شش
 خالص که چون ناخن بران نباده زرقار شش زرقار زرقار شش بهر دو موعده و زرقار دوی بوزنون بجای شش
 زرقار شش بهر دو نوع زرقار شش زرقار دوی و زرقار شش سپهر کنایه از زرقار شش زرقار شش که در کل سوری
 میباشد و آنرا زرقار کل و بازی زرقار و خوانند تا شش سے سر خودی زرقار شش دل پیش داریم +
 چون زرقار شش که زرقار زرقار شش + جالب سے که زرقار شش بی نیاز بیل را که نام شش در کل و درین زمین
 شش + زرقار شش با صافه شش با اعتبار زرقاری سفیدی بر کهای آن مرز امیدل سے ترتیب سبب شش
 مدام + زرقار شش آنجا بود حرف جام + زرقار شش کنایه از زرقار شش سلیم سے شش زرقار شش زرقار شش +
 که از وقت همچون زرقار شش + ملاحظه ا سے جو خوش دل بود بر کمر + نیاید زرقار شش در نظر + زرقار شش
 چیز زرقار شش که بر ظاهرش زرقار شش زرقار شش خیزی دیگر چون سبقت زرقار شش و زرقار شش زرقار شش

و سنی ز رانده و در صاحب سے در چشم تو که خوش بود این صفت ز رانده به در دیده سودا از دکان دامن
 سنگینت به مزاج بیدل سے براہ نظر جلوه ات انگذہ ام سیدل به شمع از چہرہ زرین خود خوش ز رانده
 ز رقت تماش از بانی محقق ز رافت شیخ اثر سے از فیض سبب کمال و سبز جسم خاک به پوشیدہ است
 خلعت ز رقت بوته دار پوشیدای کاشی سے کہ بر توی از لطفت تو بر من تابه به ز رقت شود بس شیبہ
 در آب کنایہ از شراب زعفرانی ز رانہ زر سے کہ باز گے سکہ زودہ پشد و از رانہ سکہ و بندی سکہ حاک
 گویند تاثیر سے کل قیمت دل صد پارہ ۱۰۰ رو سے ترا به بر رانہ و خورد ماہ نو ابرو سے ترا به ز رقت بریدہ
 پینہ کردن این مثل در محل متع بودن کار سے گویند و حید سے باث بس و صاف از من به ز رقت بریدہ
 پینہ کردن به ز رقت حاتم قسمی از ز رقت و ظاہر حاتم نام با فذہ آنت است یا خمسی کہ از حکم او با فذہ باشد
 مخلص کاشی سے جو حسان نہانے زمین دیگر بنیاد شد به جو این جامہ ز رقت حاتم را نیموشی به ز رقت
 بان ز رقت و تماش زر دوزی زر کار جامہ و عمارتی کہ نقشہای ز دوران کردہ باشند قاسم مشہدی
 سے باین لغت کہ با در ایش صورت تم دارد به بگم کر خشت کرد در حصار زر کار ایم به صاحب سے
 حضور ہر دو جهان در شستان کے است به کہ زر کار سریش زر سے بجز است به ز رقت کے کہ
 تارہ سے طلا و نقرہ کشد بر کلاتون و غیرہ و حید سے شود یا زر کش کل آتش به چو زرنگ زر دم
 کند زر کشے به کشد چون ما ان بت بہر بان به کشیدن شود در کف او عیان به کشد چون ما ان سے
 روز نماز به شود عمر من از کشیدن دراز به و جامہ کہ تارہ سے نقرہ در ان با فذہ باشند ز کشیدہ و زر کشیدہ
 شکلہ خسرو سے بیکہ کران بر لب ز کشیدہ به صاحب از ان بار جو ابرو نجد به خراج شیراز سے دامن
 کفان ہمیشہ در شرب ز کشیدہ به صد ماہ روز ز کشش حبیب قصب دریدہ به طہوری و سریف فیل سے
 ز کھای زر کشش اقباب نہ شب روز در عقد و بیج و تاب به ز رقت مخفی مانده کہ مثال این
 ترکیب سے دو معنی مستعمل میشود مثلاً اگر کبوی مژگو و زبنی دوزندہ ز رانہ باشد و اگر کوسے پارچہ ز رقت
 یکفش زر دوز زبنی دوزتہ بز رانہ بہین حال است و ترکیب زر کش چاک کہ منت مز از غرظت
 سے بود از بیکہ لبر ز صفا آن ساق نیمش به شود ز رقت حکام سوار دامن ہمیش به میر خسرو
 سے جامہ زر دوز قیمت کران به دوزتہ چشم ہمہ قیمت کران به سینے سے زر دوز دل از تیر نظر سید و ز
 چاک دل را بر سوزن زر میدوزد به زرگز و ز ساز ترجمہ صیغ تشبہہ تھانی بہ الصاد و حسن و سقران
 زرمی برد استاد ز ساز به کہ با کشیدہ یونہ دہم طرز به زرگز صیغ کنایہ از آفتاب زر تار جزی کہ از تار
 ز ساختہ باشند چون طرہ ز تار کہ برگوشہ دستا ز تہ صاحب سے باش و ریل زمین طرہ ز تار
 بفرق مددہ دکان شمع بر قرار بود به ز رقتان شمار کردن نظامی سے سران عرب از زرافشان او چلو در
 بر خط فرمان او به زر کو بکے کہ ورق طلا و نقرہ سازد بر بنیاس یکوب طرہ سے نیز نم برود کلابی
 بر سر استبان غم به گویند زر کو ب رنگ زعفرانم کردہ اند به زر کو ب دیار تماش اگر کف صنت کفای

که در صبح در دم + همچون زرقار سپید و سیاه و سرخ + زرد عیار و زرد پاک عیار و زرد تمام عیار و زرد کامل عیار
 و زرد خشک و زرد تاب و زرد سار از مزاجی زرد مغربی و زرد طلا زرد ملی و زرد شش گرمی و زرد و بی زرد خالص و زرد
 یزیدی و جانم خاک در که تو شاد چون شد است + که خاک در که تو جو زرد عیار نیست + میر خسرو و سعید
 محسنه فر کرده شمشیر چای نو + و دوش زرد و بی ساخته و کلاه او + خاکنی سے ان می جام را
 بهم کوی دست شعله + کرد ز سیم ده و پیر عیار زرد شش گرمی + نظامی سے زمین مصر باید زرد خوشتر + کن
 چون زرد مصر است + زرد و بی بیم زرد بود بهتر از زرد و بی تمام عیار که از انی البرهان زرد و بی
 زرد که از زرد حصار طلائی خالص دو حصه است داشته باشد و برین قیاس زرد و بی که در حصه است و زرد و
 سفیدی که چهار حصه است زرد و بی که نیمس داشته باشد نظامی سے با منبت این که در سخن است + ده و بی بیم
 نده بی + و ازین ترتیب مستفاد میشود که زرد و بی که بیم گذشته ظاهر آن تعریف است در لفظ و سه و در معنی
 و مسیح و نه بی چون بی زرد که در حصه زرد خالص و یک حصه است داشته باشد و الله اعلم بالصواب زرد شسته زرد کم
 عیار آبی سے رواج ساختگیهای روزگارند است + زرد شسته دل پیش ازین عیارند است + زرد پاک
 و زرد تمام و افغ شده اما اهل زبان می گویند که این مصطلح نیست بلکه در اصل هوای است زرد شسته زرد که
 که بنویز او را خرد و مکرده باشد شهرت سے تا عیار زرد از مزاج طبعین اخرد + نقد قلبی که شود که زرد شسته بود
 زرد شسته زرد که از یافت میر خسرو سے این مجلس من دو جان شاخ و زرد زرد بار + سبزه زرد شش از زرد و بی چکانی گز
 زردی که در کن گویا گر ساخته بود خاقانی سے یکجا نه دارم از زردی و صغری سے + زردی که در کن خان و دین
 خزان صغری + زرد صغری سے که زرد صغری دار + زرد تو قیغی بقدم قاف زردی که همان خیرات
 کشته تاثیر سے موفق گشته ام از خاک ریش در چین سائی + زرد تو قیغی من خوش عیار کاملی دارد + زرد
 خلاص بجای خورد و هله زردی که از بوی براده باشد نه دست افشار زرد شسته افشار زردی که خسرو پرور
 از ان ترنجی ساخته بود که زرد دست افشرده میشد زرد شکوفه با خاد شش به الی المشبه کنایه از ذرات
 شکوفه چنانچه بیاید زرد ساده بدال و زرد کانی زرد که نوازگان بر آورده باشد زرد ناختی زردی نیست
 خالص که چون ناخن بران نباده زرد کنند فرود زرد بهمانی بهر دو سو حده و پرده ای بود لون تجالی زرد
 زرد و کش بهر دو نوع زرد قلب زرد و بی زرد سرخ سپهر کنایه از آفتاب زردی که در کل سوری
 میباشد و آنرا خرد و کل و تباری زرد الورده خوانند تاثیر سے سرخ زردی زرد اوج دل بخش داریم +
 چون زرد کل اثر کند زرد زرد + صائب سے مکرده ای از زرد کل بی نیاز بلبل را + که نام منع در اول دین چین
 سبده + زرد کس با خاد ششیمی با اعتبار زردی سفیدی بر کهای آن مزاج بیدل سے ترتیب سبب عشق
 مدام + زرد کس آنجا بود صوف جام + زردی کنایه از فلس فی سلیم سے شاد زردی زردی زرد سرخ +
 که از وقت چون زرد سرخ + ملاحظه سے جو غرض دل بود بر کمر + نیاید زرد شش در نظر + زرد زرد
 چیز زرد دده که بر ظاهرش زرد بود و در باطنش خضری دیگر چون سقف زرد دده و زرد دده و کس زرد دده

و سنی ز رانده و در صاحب سے در چشم تو که خوش بود این سفت ز رانده و در دیده سودا از دکان دامن
 سنگینت و مزاج بیدل سے براہ نظر جلوه ات انگنہ ام بیدل و جوش از چهره زین خود خوش ز رانده و
 ز ریفیت تماشای مخفف ز رانده شمع اثر سے از فیض سباط کل و سبز جسم خاک و پوشیده است
 خلعت ز ریفیت بوته دار و شہدای کاشی سے کہ بر نوبی از لطفت تو بر من تاب و ز ریفیت شود با سبب شہدای
 در آب کنایہ از شراب زعفرانی ز رانده ز رانده که باز گے سکه زده باشد و ز رانده سکه دیندی که حاکم
 گویند تا غیر سے کل قیمت دل صد پارہ و در سکه ترا و بز رانده خود ماہ نو ابرو سے ترا و ز ریفیت بریدہ
 پنبہ کردن این مثل در محل متع بودن کار سے گویند و حید سے با شہدای سوس و صاحب از من و ز ریفیت بریدہ
 پنبہ کردن و ز ریفیت حاتم قسمی از ز ریفیت و ظاہر حاتم نام باقندہ آنت یا شخصی که از ترا حکم او باقی باشد
 مخلص کاشی سے جو حسان نہانے زمین دیگر نباشد و جو این جامہ ز ریفیت حاتم را بنوشی و ز رانده
 بہان ز ریفیت و تماشای ز رانده ز رانده کار جامہ و عاری که نقشہای ز رانده کرده باشند تا سبب شہدای
 سے مابین لغت که با آرایش صورت تم دارد و بگم که خشت کرد و در حصار ز رانده را ایم و صاحب سے
 حضور ہر دو جهان در شہستان کے است و کہ ز رانده سر ز رانده سے بجز است و ز رانده کے کہ
 تار ماسے طلا و نقرہ کشد بر کلاتون و غیرہ و حید سے شود یا ز رانده کش کل آفتی و جو از رنگ ز رانده
 کند ز رانده و کشد چون ممان بت بہان و کشید ن شود و در کف او عیان و کشد چون ممان بر
 روز ماہ و شود عمر من از کشیدن دراز و جامہ کہ تار کے نقرہ در ان باقیہ باشند ز رانده و ز رانده
 شد میر خرو سے بیکہ کران بر لب ز رانده و صاحب از ان بار جو ابرو نجد و فرج بشیر سے دامن
 کفان ہمیشہ در شرب ز رانده و صد ماہ ز رانده حبیب قصب دریدہ و ظہوری در سبب ریفیت سے
 ز رانده ای ز رانده حلیش آفتاب و شب و روز و عقہ و بیج و تاب و ز رانده مخفی نماند کہ مثال این
 ترکیب سے و معنی مستعمل میشود مثلاً کہ بوی مشک و ز رانده یعنی دوزندہ ز رانده باشد و اگر گوئے پارہ ز رانده
 یا نفس ز رانده ز رانده و وقت بز رانده بہین حال است و ترکیب ز رانده چنانکہ کہ شت ز رانده غرظت
 سے بود از بیکہ بر ز رانده آن ساقی شہدای شود ز رانده ز رانده سوار در من ز رانده و میر خرو
 سے جامہ ز رانده ز رانده کران و دوزخ چشم ہمہ قیمتگران و سیف سے مر ز رانده ز رانده ز رانده ز رانده
 چاک دل را بسوزن ز رانده ز رانده و ز رانده ز رانده ز رانده ز رانده ز رانده ز رانده ز رانده
 ز رانده بر دستا ز رانده و کہ با کف شیر بوند و ہم طاز و ز رانده ز رانده ز رانده ز رانده ز رانده
 ز رانده ساخته باشند چون طرہ ز رانده کہ برگوشہ دستا ز رانده صاحب سے باش در پنے زمین کطرہ ز رانده
 بفرق مددہ دلان شمع بر قرار بود و ز رانده ز رانده ز رانده ز رانده ز رانده ز رانده ز رانده
 بر خط فرمان او و ز رانده ز رانده کے کہ ورق طلا و نقرہ سازد بر بنیاس یکوب طرہ سے نیز نم برد گاہی
 در سبب استبان غم و گویند ز رانده ز رانده ز رانده ز رانده ز رانده ز رانده ز رانده ز رانده

در پوست آهوی سپنج طلای ... بر اوراق نماید ... اقا زمان زرشک محکم المین زرکوب که احوالی اورا محمد خا ...
 نصیر آبادی نوشته است نم زرکوب و مصولم ز صفت ... بز فریادی و با کنی نباشد ... زرشان نوعی است
 مثل کوفت و نه نشان که بر قبضه شمشیر و ساز شمشیر از طلا کنند و صانع آنرا زرشان گر خوانند و حیدر
 بخاتم کوزرشان گره کرده مراد زرشان که در زنگ مزد ... زرکوب نیمه شمشیر زرشان تو چون
 تیغ آفتاب ... اسباب قتل نیست ... اسباب قتل است ... محسن تاثیر ... در کف پریش زرشان است
 خورشید سپر خود آسمان است ... زردار ناله ارطاف فضل کاشی فاضل قلعی ... موسم نوروز زردار
 زرداران خوش است ... ما که ستانیم ساغر و شکر دان یکیشیم ... زردوق طلق که در عرف بند اهرک
 گویند بیانی در شیرین خسرو ... کج اندیشی که دارد زیور دمال ... بود چون زردوق بر ابروی زالی
 زرد کوه نام کوهی میان دریای گلان گویند چون کشتی بد بخار رسد آنست که بشکند و غرق شود زردپوش
 بز با قندیر خسرو ... چه سود از طلسم و دیبا که زر پوش ... باه و بچو توان که در بدوش ... زردین کلاه
 آنکه کلاه زردین داشته باشد و بجای زرشان اطلاق کنند صاحب ... شمشیر آنکه دارند از دل روشن
 نصیب ... زرد آب از نخلت زردین کلاهی میشوند ... زردین زرد کلاه از کواکب خاقانیه ... در کام صبح
 ز زمان شب مشک است عوارضیه ... زردین هزاران که در سقف مینار چینه ... زردین کلبه در این است
 خواج نظامی ... زردان او سر بناید کشید ... کجای است زردین کلبه ... مراد آن کلبه است
 که از طلا ساخته باشند چه کلبه را از زرد بودن عیب است بلکه مراد آنست که کلبه کج زرد است افتد
 زردین ابر و شمشیر میگویند ابر و سنده آن در عشوه لاجوردی بیاید زردین گیاه نام گیاهی که کجای کسیر میاید
 از اهل زمان تحقیق رسیده اشرف ... فیض بدم مهر دشمن در دم تا کرد راه ... مرز عم از جلاط برق
 شد زردین گیاه ... زردین درخت گویند درخت اترج صاحب اجنابت گوید درختی است که در ولایت
 که زردن بسیار باشد در آن برگ زردین مانده زردین علم جامه که علم زردین داشته باشد بر خسرو
 جام زرد جامه زردین علم ... با حفت و سب دختر این بهم ... زرد است مراد زردار خواج نظامی
 شده خازرش جو کل زرد است ... چون خازرش نشن برست ... زرد کفن عباد از برهمن
 زرد کاشتن آن چنانچه دانه را می کارند بامیه خوشه نظامی ... فرمانده مردان زرد کفن ... وزان یکدم
 در صد انجمن ... زرد کشید ... کرد آوردن زرد سنده آن در دنیا سپنج که شست زرد سبک سیاه کشیدن
 کنایه از عیار گرفتن با زر کاشی ... مراد نیز برابری کند و در ... بی کشند زرد سبک سیاه ... زرد
 کنایه از حرف کردن زرد خواج جمال الدین سلمان ... چشم در دیدم نید به از حلقه گوشش خبر ... این
 کس که در چکانه آن درگزیرند ... زرشان زردن کنایه از سوغتن زرد تلف کردن آن عالی ... کار
 تزئین عشق نهد اردین و دل ... زرد آبش از سوس کیمیا مزن ... زرد بر سکه رساندن و زردن بخند
 مسکوک ساخن نظامی ... جوهر سکه شاه زردین ... چنان زن که زرشک نشکنی ... از صبح پیر است

زردین زرد است که در سنگ
 زردین زرد است که در سنگ

پیسج است تسلی دل والد و بر سر ساندیم ز مختصری ابا زهردون کنایه از این باقر اندک مصلحتی
 اش کرده زرد و به گرز زرد و دست است ولی زرد صغیری به شکر خدا که به طبع است از تمام خلق به هرگز
 زردی نخورده بنوازش عوی به زراعت بافتح تم زین برای کاشتن و این لفظ در اصل زرد است که فارسیان
 در آن تصرف کرده چنان استعمال نموده اند تا هم بر روی که خدا را از بره رزق طاعت میکنی و خانه بسیار
 و برایش زراعت میکنی به محسن تاثیر از فاخته خانه آب بر می ترسند به سوز زمین شتر امانا زراعت
 کرده ایم به زرد آب آب زرد که از زخم و جرح بر می آید نذو کف کنایه از آفتاب زرد کوش و زرد
 گوشه کاهل و بیکاره که کاره از و بر نیاید و زرد چاق به پشم پوره های مانع از کون فراخی تک چشمی
 دل سیاه و زرد کوشی دین فروغی عشوه خرد و طهوری سے بی خواهد که سازد بوا کوس از سرخ رویان
 سید رو باد هر که زرد کوشی را و نیز کنایه از ترسان و هر سان اشرف سے کسی که پند گوشت است
 چون کل پند و ز خاک روز جزا زرد کوش بخیزد و لیکن درین بیت کنایه از نام و پیمان نیز درست
 میشود فاعل زردین چنگ هم بوس را عشق می سازد دل سوزان من صائب به حسن خاشاک این شعله
 زردین چنگ می سازد و زردین با و زردین صدف آفتاب خانه سے زردین با چتر سید مال تو به
 به مال چون حاصل کریں چه مانده زرافین با اول مصنوم حلقه باشد که بر چار چوب نصب کنند و زردین را
 بدان اندازند تا در کشوده نشود و آن را زرفین و زور فین و زرد فین نیز گویند طهوری سے تا کشاید بر روی
 چرخ در سے و ماه نو کشته حلقه زرفین و انور سے به بر کجا امن او کشد باره و کشد بار قفها زرفین
 زرد رخ کنایه از ترسان و هر سان و نخل و مقبل زرد روی خجالت و نفعال طامع و به آن سے زرد و
 کشد هر که جابی دارد و غنچه تا گل نشود رنگ نیکو دانه و زرق و برق کنایه از مطراق و در عالم سے
 ز نور دل شود پیر من فانوس در ظاهر و نادر و جامه شب زنده داران زردی درستی و زرد شد گنجه
 و خور و هر چه مراد است یعنی قرب زوال شیخ شیراز شه جو خور زرد شد لبس نامه زرد و زرد
 بضم اول و تشدید دوم و فاجو نیست عیب در نواحی معرک و شش چون کردن مشتری رسم او چون رسم کا و در شش
 چون رنگ پند و آنرا انبار سی اشتر که و بنگ گویند حکیم شغالی سے سوزد کن خروج اگر کرد چه شد
 و جال زنده هم بدون آمده است و زردک معروف و بیاز قضیب تاثیر سے تا کس و کاسه تو بر طبق
 عرض نیم و قلیه زردک و کت جاسه گز بور نه و زره کبرتن پوشش معروف آهین دان و رسم
 بود یکی زره کرت که آنرا مانده کرت و در کلوا نذاخت می پوشند دوم زره قبا و زره جامه که آنرا بطور
 جامه در بر میکنند و در آن تخته سے آهین معقل می سپارند و پستان از بیت زده کرت زیاده میباشد
 و این غیر بگردد طالب سے زرد کوش بگر مخالف را و چون از زلف زده جامه تار شکست
 زده خود آنچه زیر کلاه پوشند زده موی کس که موی مجید داشته باشد یا مجید سازد زده رسم بضم سین
 جمله چیزی که زده را بسوزانند سوزان کند انیر الدین خستکی سے سو کند می خورم لبسان زده کت و از تاب

نعل گوی چینی محروس است + زره ساز و زره گرد زره بافت و زره پوش بر کدام مروت کلیمه یعنی از خلق
 برد آن زره جنگجویی است + باشد از دور هر اس زلف زره پوش تو + ملاحظه از زره بافت کردن در حد
 ماه و سال + گردید تا حلقه ساز بلبل + بنام سپید ارقلم شام + نشد این زره برکت او تمام + طالب
 آس از در ملک دشمن زلف مهر تو آب تیغ + زلف گشای دست زره کز خود چک + و حیدر اگر از زره
 ساز بر کسی سخن + بر چشم چشم دل زار من + زره پوشیدن و زره در بر انداختن و در بر گرفتن و در
 کشیدن و در دوش کشیدن یعنی عرسه حله مطرانه چاک زند + زره زلف در بر اندازد + لیکن
 اکثر شمال زره در جامه مانند آن با لفظ در بر کردن است در اینجا در بر انداختن کفجه چون صاحب مجاوره است
 همین قولی است باشد با تفسیر کشیدند در دوش مردان کار + زره های داودی زرنگار + زره زلف
 زره قند بود در دوش کشید + چسب زره تیغ جفا گوش کشید + ناز تو خدنگ کینه بر دوش کشید + ابرو است
 که در حسن تا گوش کشید + مخلص کاشی به نیک می بینم مراد دیده بوج اشک نیست + در معنی در دوش
 چشم زره پوشیده است + زره کشادن گنایه از زره سفین از سره زره کانی قدر نکشاید +
 بدست تیر نظام تو باد + زرین شاخ و شاخ زرین گنایه از قلم زره در پوشتن ته کردن و بچیدن زره
 زره پاره کردن در لفظ خفان گذشت مع اشین المعجم زشت یا کسرم و حیدر کلی بود
 زهر خار شک به چینم + بیک زشت عبت نیت گرجوشی من + بزشتی رساندن در شسته و سب
 اندامی کردن زشت کردن به صلاح کشته گیران مغلوب در بون کردن حریف است به یوسفی را که
 نسبت زشتش کرد + باو گریست زد کوفت و زشتش کرد + زشت بود زشت منظور
 زشت خوی بر کدام مروت شیخ شیراز سے یکے راز زشت خوسے داد و شتام + تحمل کرد گفت اسے
 خوب فرجام + تبرز انم که خوبے گفت بنے + که در انم عیب بن چون بن بنے + تو گوے تا نیاست
 زشت روی + بر دهنم است در یوسف گوے + زشت یاد یاد کردن بیدارین تزجیه است
 استاد و دو کے سے تو باز گرو نم عاشق + کنار کن اینهمه زشت یاد مع العین المہملہ زعفران
 مروت طلا از تشبہات است محمد اسحق شوکت سے عیار رنگ عاشق گرد و از بخت سید کامل + طلا سے
 زعفرانرا چہ تند و تک شہد + زعفران زار از عالم از خوان زار زعفران ریز گنایه از بسیار زور رنگ
 که گویا بسبب زور رنگ زرد از سر نخه میگردد و میتواند که بمعنی اثر زعفران بخشنده باشد نظامی سے
 زبان یوسف زعفران ریز شد + که چون زعفران شاد سے رنگیز شد + زعفری سبب زعفران
 منوچری سے می زعفری خور دست تہی + که گوے قضی است از خیزان + زعفرانے خذہ خذہ بسیار
 مانعش کل کردن خذہ به خیار است از تان سے زعفران زار سالک نردی سے سنے ہیں مسیح خنگ
 پت بر جرم میکند + زعفرانے خذہ خور شید و انم میکند + مع لغین المعجم زعفران اختہ روزن نخه
 یوسف است ترش از زشتک پاره باید زره زشتک سیاه و زشتک گو سفید می کند و خورد و خلی نازید بسیار

میباشند و حسیه ندارد و در تہ کرہ نصیر آبادی مرزا طاهر وحید در بحر انکمال خواجہ سہراوی کہ بسیار عام بودہ کتہ
 و مرزا صادق دست غیب سے جلوتشہای عالم در ذمہ اشک است + ترش کرد است این زغال اختہ و ذہان
مع القاف زرقہ دارر بست کہ چون بچہ زاید دایہ از خرد و جزان ترکیب کردہ و زعلق اور یزد و آرزو در
 ہند گہنی خوا تہ بضم کاف فارسی مخلوط التلفظ ہا و منشاء فوقانی نے ہندی طالب کلیم سے مکن بزرقہ کلیم
 رشتنا لب طبع + بس است طبع ترا شبر و ایہ الہام مع الکاف التازی زکام + بضم رختن آب
 و مانع از راہ بینے کلیم سے زعلق گندہ و مانعی چگونہ بر تاریم + مابین و مانع کہ از بوسے کل زکام کند + سنجہ کاغذی
 سے نامن زن است بوسے کلی بر شام + ان سے کلیم صبت علاج زکام + و ہنسی زکوم عبارت سنجہ کاغذی
 سے سنجہ بی گت بلان زکام شدہ + چو از نسیم بیت نمونہ نقاب شکفت + زریا با نفع و تشہید تہ
 و تخفیف آن نام کے از اجنا کہ بانو سے شیطان بر رخت پناہ بر وہ بود و غیرت الہی اور از زریا کہ کشید
 ز لالے سے دم خجڑ زرقا نش لب ارہ از ان خجڑ + بسبل کاہ بیگی کوسر بر فرق زکریارو + مائشانی
 تلو سے زین تیخ زخہ رختہ کہ بر تارک مست + افغان زارہ زکریا بر اورم + زکوۃ بوزن جہات با نفع
 بخشی از مال کہ در راہ مذا تیبالی صرف کنند و زکوات جمع و شعرا بر طریق استعارہ بر غیر مال تیر طلاق کنند
 و با لفظ کر قن مداد و دم کردن مستعمل فایز سے کلر خان بہر زکوۃ کلفتا پنہای عشق + یکسہن کلہا سے
 چاکم در گریبان رختہ + زکوۃ یگویی ضبط نگاہ است + بیاد از من نگہ ار این سخن را + ماحید زدی
 سے خطی گرفتہ ام از دلبر سے کہ ہر ہا ہی + زکوۃ لب دوسہ حرفی زکوۃ چشم نکاہی سے شیخ شیراز سے
 زکوۃ مال بدر کن کہ فضلہ زرا + چو با بجان بر دیشتر دہ انگور + خواجہ شیراز سے صاحب حسن در حد
 کمال است + زکوۃ وہ کہ سکیں و فقیرم + اسیر سے اگر باج گیرم زور شید شاید + زردیت کوۃ
 تاشا گرفتہ + میر خسرو سے ساتی زکوۃ می پستی + از من بد و جرم غنیمت فرود شو + حضرت شیخ سے تربت
 تو گردم بخیزن خستہ جان ریز + تہ جرم نکاہی زکوۃ می پرستی + طالب آٹے سے نزار عز من لم یہ ہم
 بیاد نشاط + زکوۃ این کہ جوی میش در ساطم نیت + مع اللام زلزله و زلال و زلال ازین
 زمین جہی سیستانی سے بر رخت زرزلال امید بجا نیت + زربکہ زمین دل ما زلالہ دارد + بر منوسے
 در ترویج اسب سے بگاہ علیہ بچہ اندر اکلند اشوب + بوقت پوپہ خاک اندر اکلند زلال + صاحب
 سے معروف بوقت است سماع دل عارف + ہر روز در اجزای زمین زلالہ نیت + زلالی با بضم آب
 خوش و بجا ز شراب نیز طلاق کردہ اند + باباقانی سے در در صرف از زلفاقت کنند سخن + بر
 کتت جلوہ کنان در می زلال + دو صورت طلب سند بر شتر حضرت شیخ از عدم متبع بودے نیت
 یہ بزم زمانہ عیش مصفا + شبہ کردن می زلال ندارد + زلف با نفع بارہ از شب و فارسیان
 با بضم یعنی سوی جہ کہ بر صغ و گروش رو بد و مخصوص جو ہر نیت استعمال کنند در نیماز است از جہہ یہا سے
 از زمین بھیند تہ زلف بصیرت مضمول از باب تغیل از تصرفات فابہی زبانان متروک است نظامی

غالیہ رنگ . عالیہ فام . عالیہ کون . خواب . غراب . غمزہ خوار تندا . فتنہ کر . فرحال . ققار دراز . قفل . قنار . قوس . قصاب
 قلاب . قمر پوش . قیو کھلی نشان کا فر کا زکش . کا فر بہاؤ . کا فر زمار فروش . کفر بافت . کچ بڑوم بکنڈ بکن تابدار
 کنہ عزیزین . کنہ وحدت . کنہ نکلن . کنہ اندازہ . کوچہ باغ . کوچہ راہ . کوچہ بند . کینہ خواہ . کرہ بر کرہ . کروشا
 کچھ پوش . کر کا ر . لا لالام . کشت بشکر شکستہ . مار مار سیاہ . مار پچان . مار نکتہ سر . مارچین . مجدد . مغول . مژگوش
 مسلسل مسوہ . مشک مشکین . مشکسای . مشک سہا مشکبار . مشک کین . مشک پیر . مشک یز . مشک یز مشکبوی
 مشکپاش . مشک نشان . مشک فام . مشک رنگ . مشکین رسن . مشکین طباب . مشکین طراز . مشکین شوش
 مصرع . معین ملاق . مقبول . مگون . موج . ناف ناؤگشا . نسخہ خواب پریشان . نسخہ مردار نعل . نقاب
 نقش چین . نرد بان . نون ساز . نورس . نیم تابہ داد . اروت . ہر جائی . ہزار جان . ہزار چہرہ بندہ ہندو
 ہندوستان . ہندوی پیش بست . ہوادار از صفات و تشبیہات اوست صاحب سے چشم بد دور از آن
 زلف دلاویز کہ ہست بہ از دو سو صحت رخسار ترا بسم اللہ بہ کرمیت اورت کہ دل از ما کرتہ بہ مور روز
 نامہ سر زلف دو تابہ میں بہ مخلص کاشی سے اگر چہ زلف دلاویز یار پر شکن ہست بہ نظر سبزہ خطش مرد
 کہن ہست بہ والہ بر سے زشت بر ورق چہرہ لام زلف ہشک بہ قصاب ہر میدان لفظ مشک افادہ
 است بہ طالب آئی سے ان زلف کہ جمع آمدہ ایک چٹیل باز است بہ کر باز کئے نسخہ گویو دراز ہست بہ
 طاہر غنی سے عمر سے بچو کہ دی زلفش سیر رسید بہ این راہ مارچ پہلایان میرسد بہ شانہ حریت کہ از
 شوق کند کمارش بہ مصرع زلف تو خیز بانہا افادہ بہ ظہوری سے بقار نشان سادہ طسراز بہ
 سطر زلفی زلف ایازہ مضی نیانی سے یک جزر سہمان دور واقاب یک بہ زلفت ہزار جزر ہر جزر
 آفتاب بہ شادمان لکھ سے شاخ شکستہ کل نہد یک زلف یار بہ ہر جا شکستہ جزو کل آفتاب اد
 میراہی سے کفن و عاز زلف تو تحصیل حاصل ہست بہ باختر کس گفت کہ عورت دواز باو بہ میری میری سے
 سے صد کلش بود قفل زلف از دل و نشہ بہ نیت دستہ و کشایش کیر مو شانہ را بہ دانش سے
 حاصل ہر اسبہ بجان بہ خوش زلف دوازہ کالی ہست بہ بریزی سے کشیدہ زلف کہ گریو در میان دواز
 چو خوش عیب اندر میانہ عتاب بہ ابریت تیرہ زلفش بہ نرسٹ و خطش بہ خرم خشم جو بازہ بہا ہست
 حکما رہہ مرزا عبد انسی قبول سے کس چہ سان جان بود پچ و خشم بہ تاز زلف تو نکتہ سر دارو بہ باقر
 کاشنے سے دلاتا کے دوران زلف پریشان بہ نیشے زرد یوار شکستہ بہ زہلے سے چہ زلف
 نہدی زایمان رمیدہ بہ سیاہی پای مصحف کشیدہ بہ چہ زلفی دو دوا ہی تار تلمدی بہ گنج حسن مار
 بقیاری بہ چہ زلفی کو برنگ دور آید بہ کر دو کے کباب دل برابرہ بہ ہشتہ سوختہ چون آہ دلسوز
 جو خطہ تر سنبل نواموز بہ ہر عمر سے درازی و اتم و ہجیا دان کہنے وام دادہ بہ بچو جبہ عمری
 پچ برچ بہ ہندی کم کردیدہ ازہ رسچ بہ برقص اتم عاشق سید پوش بہ شکیبائی کو شش تاسر دوش بہ ہندی
 سے نیت بر رو تیرہ زلف ہر طاس ہست بہ باز بہرین دیوانہ بہ ہوشدہ بہ کمال خجندہ سے زوست

۲۰
 بوجہ
 مقبول

مانجا کبیر و این زلف + که طاقسی است چندین رشته برپا + منع از نظر زلف درخت میت توجیه + بر جا که بود
 دور و تسلسل نظری است + زلف تو خواریم بقول گفت + دال گرفته مبارک بقال + لیسانه رقیب بر رفت
 زلف در رفت + دل نوره زمان شد که فلان رفت در سن برد + ابو تراب عفتت سے خط زین زلف او
 پیام دل آورده است + طوطی از هندوستان آورد کتوب مرا + شیخ شیزه از لبان لعل چون خون کبوتر
 سران زلف چون بر پرستو + فرور شرفی سے کس درین ترا در مشکتر + زلف زلفت زرتا پاکت
 او حدی سے ای اصدی برین از ان زلف مجویم + وید کے کہ بر بلای دل خستہ دال بود + انور سے سے
 خط تو بر خط تو بر شیر مای مور + زلف تو بر رخ تو چو بر می بر غراب + بر خرد سے از زو بان زلف تو مردم
 باغاب + سان رسد و یک شبی در میان کند + زلف کا در لبش کوئی کہ دیو + خاتم از دست سیماں
 یکشد + خاقانے سے زلف تو شبان لایک فریب + ستان + عادی سے
 سے زلف و زلف سپهر و اختر + و سے روی لب پشت کوثر + نجیب الدین جبر بادقانه سے ای از ان
 زلف اشیان در کشن جان به طوطی خط زلف نقل از کمان ساخته + انیر الدین خستکی سے زلفی جبر کمر
 طرف کلاست + نبطای مسخر زلف یاست + میریز سے طوق کبوتر است خم زلف آن نگار +
 من پجو بازو بر طلش بر می زخم + نئے نئے کہ پجو چکل از دست زلف او + من بزیم لودجو کبوتر سے زخم +
 کے زدم زلف تو زده بر دل من شش + در ضربت آن شش دل نازک من شش + زلف زین کنایه از
 شب و خاک طبت آدمی و بلیه رضی کہ آنے البران زلف جبا استعاره مقرر است و در کلام فصحا بسیار
 واقع شده طالب آملی سے گلشن ز رشک سیر کا در خزان قناد + زلف جبا خون کل دار خوان قناد +
 پس انچه ملا ابوالبرکات نیز نوشته برین بیت سیدی محمد عرفی در تعریف اسپ سے ای جو فلک نوشته
 رسم + و کے زلف جبا برید از دم + که کوشتن رسم آخر است که قلم لودتر شمشید زلف جبا استعاره
 است پار جو از عدم بقا یاست سبحان الله استعاره پار جبارا پار جو کفتن علی خراسانی سے کے علی
 ز طرف ملک فائے آید + بسبل زلف جبا جو جگر خواهد داشت + دور معنی کے سخن فلک نوشته
 از رسم واقع شده از تکلف برست و برین تقدیر کوشتن را بیخسته طے کردن دکلمه از بر سے مستحانه باید
 در است نیستی سخن فلک با اینهمه دستنی که دارد استعاره رسم خود علی کرده در زور دیده است زلفین زنجیر و
 زلف خطا باضافه تشبیهی مان خطا گناه زلف عروس نام کلیت شبیه زلف مجده در کثیر کل کند
 داراب بیک جویا سے دل از زلف عروس کند است + ز جوش لاله اش اش عبد است + زلف عقاب
 بر عصاروان طایر است که برهایس بیچ در بیچ و شکن بشکن شمشد مانند زلف دازان حقیق سازند
 سکندر بیک منشی در عالم آرا عجبسی آورده از جمله بیایای مرغوب یک زنجیر حقیق زلف عقاب که زبده
 چندین هزار زلف بود صر معجل ہے نہیں سلیم سے تادیر ان جبر با خصم + کاکل سکرته زلف عقاب +
 با دور پیشش نعل طفر + نیزه بردا کلت سردار + باب جلوه کبک + تاب حسن ترو + پتھر کا کل

کمال طابوس دوام زلف عقار و زلف کهن استعاره نیست بلکه تشبیه است از جهت ایهام لفظ تاب که مشترک
 است در مثنوی بیخ و خم و حرارت و گرمی درین بیت زلالی کس به تسمی زلف کهن تاب داده به دست شعله
 ماسر قاب داده و زلف دار از عالم خالدار ملاحظه فرماید چو رخساره اش زود شد زلف دار به باشد
 چرا خالی او از شرار و زلف سا در صفات عارض زلف زمین سای زلف دراز زلفکاه حاکم دیدن
 زلف و این را تباری صدمه گویند زلف و خالی کنایه از ارایش و زینتی که از طلا و لاجورد شب زلف بر او
 عروس کند زلف شکستن و بر شکستن و شوراندن کنایه از زلف خم کردن و حلقه شدن و همچنین زلف
 به رنج شکستن و بر قفا شکستن اما زلف بخون کسے شکستن بجای قتل کردن و بی شکستن خواجہ شیراز سے لغزش
 زلف بخون که شکسته کفقا و حافظ این قصه در از است بقران که بپرس و چو بر شکست صبار زلف عزیز
 افغانش و شکسته که پوست زنده شد جانش و خاقانی سے زده زلف بر قفا شکسته و آه
 بر جان ایشنا شکسته و طالب طبع و دستش با زبر رخ بچای شکست و سنبلستانی در از خوش شکست
 شکست و بشوران زلف و آشوبه بنو زبیر افکن و کفیس نه نقاب توشی در لاله زار افکن
 زلف کستن از هم جدا شدن و پهلوی سے زلف دلنده تواریب کبلاد و زانکه صد دل زیر بر غم
 کبله و زلف ترا شنیدن و بریدن و کشا و ن دو اگر درون و از عارض کشیدن و با کشت کشیدن
 و در پس کوشش نهادن و بر کمر بستن هر که ام عروف عبد الواسع جیل سے بر سر دوش کفنه کشی محمد بن
 در پس کوشش نهادن و پوشی زلف دوات و مولانا شافعی سے مشاط زلف یار امانت یکش و
 زانو که نسبت بقلم است دود را و خاقانی سے سخن ز صورت چین یکش و در مجلس و کشت زلف
 ز عارض که نقش چین نیست و زلف بستن کنایه از نمودن خویش را با عاشق و صید کردن دل آنرا بمرکات
 و سکنات خود گذارنے الغریب زلف ساختن و زلف من ساختن کنایه از تده ایش و اودن زلف یا وین دار
 کردن آنرا با قر سے زلف میساختی و موی بریش میگفت و حیف و صد حیف که شایسته زمار شد م
 صاحب سے بزم صید چین سازد چو زلف صید به پیش را و رم آ بود استقبال سے آید کن پیش را و
 زانو دیو چه که بخواه و سپانند خون فاسد را یکد دور بند جوک خوانند مبارک اللہ و اسخ
 سے زانکه تو بخون خلق رو آورده و سگ نذ تو کو بپس نمود و ال مردم بود و شیطان دور سے خیزد
 که ما تیر خوردیم حلال و اما تو بگو تا خون خود تو خون مردم خوردی مانده زلو و زله باغ تشنه و طبع
 که مردم فردا یہ از جا کے بر چینه و با لفظ که اشکن و کشیدن و دور شدن و بستن بستل و بر نیقاس
 زانکه بند مرزا صاحب سے ز خواب سیر و رنزل تواند زلف بستن و سبک سیر که جای توشه
 در من بر کند و واد هر که سے هر که بر خوان و گیر سے نشست و زله دار و ملک حرامی را و
 طهر سے زله نازک شد طالع عاشق بر دوش و کر که حسن تو در آینه جهانی خویش و اور کا نشی
 سے عاشقان زله صد سال تواند گذاشت و کر تواند نگاه و سکاوه اندازند و زلیجا بوزن سوبه ا

نام زن عزیز مصر مع الیم زمام بالکسر هاء شتر خصوصاً و عمان اسپ عموماً طالب آملی سے سپہرا
بکنہ اطاعت نوسریت جو بارہ را بجام چوناق را بزمام ہ از مہ جمع چون عمان و رعدہ اطلال و اہلہ
و با لفظ گرفتن کنایہ از کیوس شدن و تیباب گرفتن از لذات و شہوات نفسانی نظامی سے چہل روز خود را
مرفتم زمام ہ کاویم ز چہل روز کرد تمام ہ و با لفظ داون و نہادن و سپردن کنایہ از اختیار و اقتدار
خود گہ داشتن بر کسی مثالی لفظ اول در تنگ مشرب گذشت ہ ناصر خسرو سے کہ داد و جو و فاطمہ سے
عدم روان ہ انکہ زمام جلد بہت فصا نہاد ہ خواجہ شیراز سے مستی بخشیم شاہ و لیسہ ما خوش است
زبان سپردہ اند بستان زمام ما ہ زبان و زمانہ بفتح و ز من بفتحین بعد کار و سبک سپردن از صفات
اوست ابو طالب کلیم سے چون کرد و طلق قبلہ از زمین ہ آن اثر در افنی دین و روحن تن ہ کل را
چون شاہ کرد بر شاخ جمن ہ رنگ از رخ کل برید و رنگ از دلمن ہ طہدے سے سخن طراز بیج ہ
زمن ہ زبان دگر خواندہ گذشت از منم ہ چشم بخش کف بخشش رگ غیرت رخ حسن ہ شاہ برہان
کہ سہ افزا زمین است و زمین ہ اے فلک رفتی کہ دادہ ترا ہ حق سہ افزا کے زمین و زمین ہ
زبان داون کنایہ از جہلت داون و فرصت دوست داون حسین شرفی سے در رفتن خون دل الی زمانہ
چشم تو زبان سے نہ دور زمان را ہ زمانہ سیر و زمان سیر کنایہ از سریع اسیر اخیر الدین جسکتے
سے سبک بارہ صیغہ در نجم از غم زبان سیرش ہ کرانبارانہ کا دو ماہی از علم زمین گلش ہ انوری در تریف
اسب سے زمانہ سیر کام درش ار بر انکڑے ہ بہالمیت رساند کہ اندر دزد است ہ ز تخت
چیزے کہ کلور انگیر و چون ماز و دہلیدہ ہ تمغینی ترجمہ عیض مرادف کلور بود زمانہ ساز و بقیضای رسم
و عادت زانیان بمانش کہ صاحب سے تسلیم بکنہ بستم ظلم را دلیر ہ جرم زمانہ ساز فزون از زمانہ است
زمر و بفتحین و فتح رہے مشہ دو سکون دویم و تخفیف سوم و دال صہلین جوہ سے سنبر موجودت کہ جہیدن
آن مار کور شود کمال اسمعیل سے افنی زلفت کہ بزمر دہمی غلطہ ہرا ہ بیضہ برو ہ بچو زلفت تو ہی لغون کم
زمر و بیضات و ذال مجرب آن ظہیر الدین فارابی و رقصیدہ کہ مینی بقافیہ قدوسہ است آوردہ سے
زمرہ سنگ از شکوہ لا جو براد ہ گردش چشم لقب نہاد زمرہ ہ زمرہ کی بانک کہ ترجمہ نسبت
تزاری سے می عمل زانی بخورم مانسازو ہ بخار زمرہ کیا روی زوم ہ زمرہ کلماتی کہ عمان درین
آتش پرستے آہستہ بزبان راندہ و مبنی نمند و سرود مجاز است و با لفظ نسبت کردن و سپردن
وزون و گذاردن مستعمل طالب آملی سے اشب کہ گزر زمرہ بکشا و لیم ہ اطفال ترانہ زمان زاد لیم
از غایت خوشدلی بکھای نجوم ہ تا صبح زکوٰۃ خندہ میداد لیم ہ یہ صیغہ طہر ہلے سے ماہ جون با تو
دم از فویے رخسار زند ہ مکر این زمرہ در پردہ بند از زند ہ سلیم سے فریاد شدہ زخانہ ہ سیاہا
لبند ہ مطرب ز سبکہ زمرہ رایت بکنہ ہ زمرہ سنج زمرہ ناک از عالم سخن سنج و طرب ناک
عرفی سے گاہ اندیشہ مند و حیران دیش ہ کہ عبارت لوز و زمرہ ناک ہ اثر سے دور از تو سبکہ

بسکه زرم سبج محترم از موج گریه شد گل بگری غبار با + سرزمین و کل زمین و پشت زمین و ستاره زمین و سطح زمین
ظهوری سے چنین کہ سطح زمین شعله تیز شد امروزه + عجب کہ پیش گوئہ نہاد با فردا + زمین در زمی ترم جراض
ما خود از زم کہ مبسٹی سردست و جو ہرارض سردست بست بلند از صفات و حریر گوی نیام از تشبہات
اوست نظامی سے نیام زمین برایش آب + برافروخت چون چشمہ آفتاب + میر حسرو سے کہی زمین
در خم چوکان اوست + ہلکہ تخت مید ان اوست + مثال اول در لفظ کور چشم بیاید زمین اجار با ہل
و جیم فارسی در سہ جملہ زمین شکستہ و نامہوار زمین جستہ بجای سحر کنایہ از زمینے کہ شد بار کردہ باشند و سبب
آمد شد مردم بنایت نرم شدہ ہشد چنانکہ بانگ حرکتے غبار از نو بر خیزد انور سے در جو اسب
سے نے از غبار خاستہ بیرون شدی بزور + نے از زمین جستہ بر کنجی غبار + د کے کہ زمین اور ا
خستہ و افکار کردہ ہشد آن مسافر و سیاح بود زمین سوختہ کنایہ از زمینے کہ در ورستہ نزدیک زمین مردہ
مراؤ خاک مردہ کنایہ از زمینے کہ بالفعل دور رستے باشد مرزا صاحب سے سبج طاعت بچو اجا زمین
مردہ نیت + بادہ را در گوشہ محراب می باید کشید + چون زمین مردہ گزار کرد تا زہر و ہ از عرق رو کے
تو اجا میکند آیند را + زمین نظم با صطلاح شورا کنایہ از بحر شورا میر در مناظرہ تیخ و قلم نوشتہ قلم سونے
مشرب کہ در صومعہ دوات چندین اربعین بر آورده از خاک پاک زمین نظم در ہا تسبیح ختہ بکان
بعض محققین زمین نظم لفظ آمدہ نیست ہاں زمین شراست و نشانار این انکار از علم علم اشجواب
آن زیرا کہ زمین سخن و زمین غزل نیز مستعمل است معنی بی سے ز طرف کلمش فردوس بی زمین سخن + بنال خامہ
ام از نخل یاسین بہتر + تاثیر سے چگونہ دل ز کشد باغ و نشین سخن + کہ اب می ترم خورد زمین سخن + از تو
قبیلہ بکنوی مثل شود + چون پیش مصرعی کہ زمین غزل شود + میر محمد افضل ثابت سے تا بلکہ تک ثابت
سب نظم و ہشد + در زمین غزل بست ہزاران ہستان + محمد علی راج سے ز کلمہ شتریم بہ مرگ ہم فداغ +
کہ در زمین سخن خاک کردہ اند مرا + زمین شعر بجز در دلیف و قافیہ معجزہ کہ دوران شعر کفہ شود سے
ز بیم و غل سخن نارساں کہ صدمہ قہر است + ہر ایشہ بود در زمین شعر ترزل + خان از زو سے ہاست
اخذ معانی ز کلمہ ہم طرحان + زمین شعر کجا می شغفہ داشتہ است + تاثیر سے مگر سے کہ دم ز قبلہ بچہ
میزند + بہتر زمین شعر ز ارض تہا مہ اش + برابر سے سخن میکند اگر چہ سے + زمین شعر جہا ہستان
نمیدارد + زمین تاب از پنچہ زمین را کہم کند چون ریک زمین تاب ہائے سے جان ریک شش زمین تاب
بود + کہ نقل نکا و رد رو آب بود + زمین سا چیزے کہ تا زمین رسید از جهت طبعی چون زلفت زمین
سا صاحب سے ز فرکان قدسیا ز ارضہ اکلند در ایمان + زوی سے زمین شدہ پاک از زلفت
زمین سائش + زمین بیای کنایہ از سیاح و مسافر معنی ترسیبے آن کے کہ زمین را اور نور دیدہ ہشد
و چنین زمین جستہ زمین کوب کنایہ از سبب ہشتوا تہ آن زمین کبر کنایہ از چیزے کہ از جاسے
خود نتواند جنبہ چون سبیل زمین کبر دوغ زمین گیواہ زمین کبر و نبت زمین کبر طالب آبی سے عجب دارم

ازین بخت زمین گیر که چون آسمان سرفراز است و صاحب روح و جسم گران باغ شکر شده است +
 جا که رسم است بسبب که زمین گیر شده است + چون دماغ لاله است زمین گیر آه ماه از دل بلب نیر سده افغان
 سوخته و زمین دوزگنای از حکم دستوار طوری سے منست طوق برگردنم + بلان و زمین دوزکن و منم
 زمین خیزگنای از خیر عجیب و غریب خواجہ نظامی سے سخن میشد از کار کار اکهان + که زیرک تران کستند
 از جهان + زمین خیز کشور از دهر گیت + بهر کشور از پیشه + بهر صیت + بهر حسره سے زمین خیز چین
 جزائے غریب + که در ادب قوت و جان را نصیب + زمین بوس بوسیدن زمین و آن نوعی از ادب
 است و که زمین با بوسه خواجہ نظامی سے و دور کبی دید بر آسمان + زمین بوس بوس زمین سپهرمان
 شیبے کار زومند مراجع اوست + زمین بوس و دره التاج اوست + ضمیر او در مصرع اول راجع بطرف
 سمت کدر ایات بالا که کور است و در مصرع دوم اول راجع بطرف مدوح و دوم راجع بطرف
 سخن نبی شاه غفره الدین که از زومند مراجع سمت زمین بوس ان شاه و دره التاج آن سخن است
 سے نسبت بر خاک نیلے مایل ہے صاحب نقش + مگر از دوز زمین بوس کند جانان را + حادق سے
 ہے صبا عرض زمین بوس مرا فرمے کہ + کرتا بر کند طوت جانان راه است + بهر حسره سے در سید
 پیش شاه شدند + زمین بوس بارگاه شدند + زمین از دور بوسیدن کنایه از نهایت ادب سے
 خزان از دور می بوسد زمین و باز میگردد + در ان کشتن که بلبل صاحب نقش زبان پشته زمین حسن خیز
 زمینی که در ان صاحب جلالن بسیار است و نقش سے مکن کنی که شوق با دهر است + زمین از لاله
 گل حسن خیز است + زمین لرزه و زمین لرزش لرزه زمین که ترجمه ز زوال است شرف سے شاد غم
 آبادم خراب از دل طپدن عاقبت + زمین زمین لرزش شکست افتاد و طاق دلم + نظامی سے
 زمین لرزه مقرر در دماغ + زده اشین مقرر چون چراغ + زمین از مرزبان پیرزا محمد ظاهر شای
 ملقب بنایت خان پسر طغر خان حسن در تعریف کثیر سے بگوہ از بس شکست در بار + بیز از
 جاوہ کس بخور میندار + حضرت سے شہ اظیم عظیم بخور سے تخت روان بن + چون فرماؤم
 نہ چون مجنون زمین دارم + میرزا کاظم شایانہ نویسن عالمگیر سے مدہر پرستہ در کار ادب بود
 آسمان یک زمیندار او + ملاحظہ سے زمین داران باغ او میش + حضرت خان انداز شریف میش +
 زمین بوس کشیدن استاد فخری سے بساط دولت اورا بروکے بعد ماہ + زمین بخت اورا بکشد کیوان
 زمین نشینی خاک نشینی دالہ ہر کے در مدح حسن ادبی سے بوی فلک از کمال نشید + بر حسب
 بقطب خویش چہ + داندز برای قطب بینی + اور در سبز زمین نشینی + زمین دیوار در نشینی است
 کہ دستہ از زمین که آشتہ ہر دو بار ابدیوار ز نذیر نجات سے دیدن رویتو اشلی میرمن ناچار است
 در زرخش مہر کبوی تو زمین دیوار است + زمین بخت آسمان دور شلیت مشہور خان لرزه سے مکن
 ز طول ال ریشہ دار نشودنا + ہندو ہاش زمین بخت آسمان دور است + زمین از زیر پا کشیدن بیاز

بجای ترسانیدن دیوانگان را طهوری سے کشند اطفال در کویت زمین از زیر پای من + ملتزمین مدار و گلشن
 امروز پائے من + مرزا صاحب سے طلبکار تو دور و صغیرانی در جهان کوی + که پیداری زمین را میکند از زیر پای
 ما و زمین سایه شده کنایه از مواضع و فروتن شده میر حسرت و سے خزان رفت با جان بر امید + زمین
 سایه شده در پیش عورشید + زمین را با سماں و وضن کنایه از زیادہ بقدر دست و پا زدن و کوشیدن
 سے گز زمین را با سماں دوزی + نہ ہمت زیادہ از دوزی + زمین خرا کشیدن حالتی است کہ در وقت
 خجالت رو میدہ صاحب سے منو با سخن زمین میخورد + شرم و دایر و بچون هاشم + زمین درین
 زمین شکافتن یعنی طهوری سے و جلایه زمین میدرد و میگردد + کرد راه است اگر نیل و زنجون است +
 سمایت میکند در بیکان چشم جباران + زمین را میدرد شیری کہ چشم آلود میگردد + زمین باب
 رساندن گذشت زمین پلہ کردن بیایه زمین زنده داشتن کنایه از آباد داشتن زمین خارج نقل سے سے
 زمین زنده دار سماں زنده کن + جہاگیر دشمن پرانندہ کن + زمین بوسیدن نوعی از تعظیم بود مرزا صاحب
 سے میکند چشم گرانی بعد از نازکت + ابر بوسد زمین از دور کلزار ترا + در زمین از دور بوسیدن کنایه
 نهایت ادب سے خزان از دور سے بوسد زمین و باز میگردد + در ان کلشن کہ طبل صاحب تش زبان باشا
 زمین بندان گرفتن اظهار عجز و فروتنی کردن میر حسرت و سے فراوان پل دکو ہر تیر خندان + کہ صد اشتر
 زمین کیر و بندان + مع النون زن مطلق فردی از افراد اناث خواہ نکوح باشد و خواہ غیر نکوح
 غایتش بمنی اول با صاف مستعمل میشود چاکہ گویند زن فلاںے و امر بزودن و زنده چون بر ہم زن سیارک
 و چیزے کہ زلفش بران واقع شود چون قط زن کہ از ابر بے مقل گویند و طلب کہ بمنی اول نیز با خود از
 زدن باشد خشت زن - دوزن زن - دست زن - دہل زن - ران زن - رای زن - درم زن - رقرن
 رگ زن - بسعت زن - ستازن - چوکان زن - آرن - انش زن - بریشم زن - ارغون زن - باب
 زن - باد زن - باد زن - بیل زن - پند زن - تالی زن - تیر زن - ترانہ زن - تیخ زن - نقشہ زن
 پہلو زن - جرخ زن - چوبک زن - خامہ زن - زخم زن - نخ زن - سکن - ساطین زن - سنگین پشت
 زن - سیار زن - زن بارہ بومدہ مکہ با زمان بسیار صحت دارد چاکہ غلام بارہ با مردان مزدوسی
 سے شبستان مراد از قرون از صد است + شہنشاہ زن بارہ باشد بہت + زن بزودن طلب
 بحیم دہای تازی در بینہ لام قلبان و قمر ساق و تبار سے دیوش خوانند از بل زبان ب تحقیق بوسندہ تمت جان
 عالی سے ہانک نیز دہای دزد دہای دزد + خانہ ام را پاک رفت این زن بزود + زمار بزین نثار بسیار
 کہ نثارا و محوس و سپار نثار بر میان نیند و نثارسی کستی خوانند زانیر جمع دوقوسی در نجات غایسی آوردہ
 و صاحب جہاگیر نی ہشتہ کہ زمار رشتہ ہوتا رشتہ گبران خصوصاً ابو تراب فوت سے من بر ہن
 مشرب تہانہ بکر حکیم + از رک نک منم سازید زمار مرد + زمار سیماقی خطے بار یک کہ در بیان ہر
 سیماقی ہشتہ بجالی سے خواہ کرد ترک بنت پستہ اول زارم + کہ بدن نک سیماقت دزد او زارم

زارینا حلی که از مینای نیم بر سر سیاهوت سه زار بند باد جو مینای نیمه شو + یعنی زدل برسم و میگردن
 باش + زار ساغر در رشیدی موج بیا که شراب زار وار بدال و زار بند بوحده یعنی در برتن زاده راز زار
 گفتن این عالم است و صاحب مصلحت از عالم سر و بوستان گفته و این محل نظر چه این ترکیب اصناف است
 و آن تو صفتی چنانچه بر متامل پوشیده نیست حضرت شیخ سے بر همین زاده زار بندی برده ایم نام به که سودا
 میکنم با کفر زلفش دین و ایمانرا + مرزا صاحب سے تارون آمد بسیراه آن مشکین کند + بر خاک ماه تمام
 از پاره شد زار بند به زار تابی و زار تافتن یعنی طهوری سے تشدرگ در نش کفر سے نهاد +
 که دکان زار تابی کے کشاد + زار بستن و زار پوشیدن مقابل زار از میان کشادن و ذکر کشدن
 سید عرفی سے نه دین بجای و ایمان بسوے خوشیم خوان + مکر شرم تو کشتایم از میان زار +
 حافظ سے خوشیم بفر و خوشیم و خوشیم زب + و زار سر کو سے تو در پوشیم زار سے در + لیکن در
 بعض نسخ بجای سے در پوشیم لفظ بر ندیم نیز واقع شده و الله علم بحقیقه بحال سے طهور سے و اگر این
 زلف کیت به که زار سے بند و ایمان ما + زار نگاه با ضافه نشی خان آرزو سے یاد زار نگاه سے
 کردم + اشک تسبیح سیکما بود + زار بستن زبور کن یا از لانه و اشیا بن بستن زبور عمل که آتیه البرهان
 زار از زیر خرقه کشادن کنایه از فحاشی راز کردن و معنای نمودن کے را خواجہ شیراز سے حافظ ایخرفه که دار
 تو بیست روز سے + که چو زار زبیر شش و بجا کشتایند + زار دوشستن و کستن و بریدن و پاره کردن
 هر کدام معروف بسین و تشبیحات جوهر کشت و طهور سے سے تسبیح بت و شط طهور سے + زار بریدن
 ضرور است + صاحب سے دومی بود میان کفر و دین در عالم وحدت + دل تسبیح اگر بستن زار میریزد +
 بجوم زیر بوستان قدر عمارا کند کافر + زطوق قسیران زار سر و بوستان دارد + زبور با تسبیح مکر شمشید
 و بختین معرب آن زبور خانه شان غسل که در آن شمشید می باشد و آزار در فار سے لانه گویند و او چون
 سوراخها بسیار دارد باین اعتبار سوراخها که در زمان شیرمال و شیر می باشد آزار نیز گویند ملا عبد الله
 اتقی سے زبور بجان خارا کند + مشکبک جو زبور خانه سپر + فصاحت خان رخسے سے را منی
 برزق بے شکر و شور قاتم + زبور خانه در نظر ممان انقیاست + و از تیکه از دست زدن در آن
 زبور ان بشور می آیند و میگذرد اطلاق آن بر مقام پر از قند و فانیز گشته + زبورک
 علی خراسانی سے بر پاه مخالفت هر روز + نیزند دست فتنه زبورک + زبور می مشکبک باین خود است
 از شان غسل از پخته برده مشکبک بیخ را برده زبور سے گویند از اهل زبان به تحقیق پوسته تاثیر
 در تویف بهار سے ابر از سوشش کو پر شود و غوالب نیز + از ترشح بر بنیان آب زبور سے شود
 زنبیل بغم غین محمد در رشیدی دمان را بر باد کرده ضرب دستے بر آن زدن تا صده از آن بر خیزد و چشم
 کاشنی سے زنبیل را بر سیله می خور + کار نیکو کردن از پر کردن است + زنبیل سیمان همان اناخه
 سیمان سے منسی خواهی طهور سے فقر و ستاویز کن + صیبت سباب سیکما که در زنبیل نیست + بخیر

زنجیر معدن و کوچ . مصرع بسیره . طره . از شبهاست اوست صاحب سه طره زنجیرم از بجا
 شاد آب تر + میگذرد آب حیات از ظلمت سودا مرا + نارسانی در کند چو تاب عقل نیست + مصرع
 زنجیر ما سودایان بچیده است + مرد از راه بدون بر اثر کتبت زلف + که سر از کوچ زنجیر بدون می آرد
 اسپر سه بسیره زنجیر می رود ز صحرای خون + سیر دار و رسی بی سلاسل بگذرد + مخفی نماید که چنانچه
 طوق آهنین را گویند که بر کردن مجربان بنند و یعنی حلقه غیر آهنین مجاز است چون طوق کلوی فاخته و کبوتر
 دانند آن چنین زنجیر حلقه چند آهنین که با هم پیوسته باشند و اطلاق آن بر مطلق رسیان مجاز است چنانچه
 در بوستان سے سبک طوق زنجیر از دوا بگذرد + چپ در است پویندن آغاز کرد + پس اتر ارض بفضی
 برین شعر میان ماحر علی سے عزالی را اگر تصویر کردے + ز بیم رم بیازنجیر کردے + که عزالی را زنجیر میکند
 شیر را میکند از عدم تیغ وقت تدبیر بود حلقه زنجیر . دانه زنجیر با دوام زنجیر . زنجیر داد و زنجیر عدل
 زنجیر عدلت زنجیر سے که بر در ملک و سلاطین بسته سے تا وقت و بی وقت داد خواه آید و حرکت داد
 و ایشان آگاه شده باور سید کلیم سے زنجیر عدلت بمالم رقی است + و زمان بدر کردن بر جای است
 گرایش روزگار از دوست + بر روی زمانه زلف پرچم زخمی است + و چون در اصل واضح آن شود
 است زنجیر نوشیروان نیز گویند ایضا از شاه جهان جهان بزرگ و ساز است + کوس عدل سے
 بلند آواز است + زنجیر عدلتش سر با چشم است + پیوسته راه داد خوانان باز است بر مزی
 سے دبری ای زلف جانان و ستم بر جان کنی + از چه معنی خویشتن زنجیر نوشیروان کنی + صاحب
 سے چون زنده اهل تعلم دست و زنجیر عدل + انجان و لها دران زلف دراز او بخت + چو تاب
 عشق زنجیر عدلت می شود + میرسد آخر بجای بقیرا کے ای ما + میرا مغز سے محبت سیمیت در
 ملک بیان فطرت که شائش + جدا از خود نیمازند زنجیر عدلت را + قتی صفا کے دل کاظم بیگ
 سے مطلب تیز خالم و مظلوم کردن است + زنجیر عدل بہر تماشا نہ بسته اند + میرسد سے زنجیر
 صدور مظلوم در فرامی بینم + نہ در نم رشته ظلم است با زنجیر داد است این + بعد ازین محمد جہاگیر شاہ
 بعد از جلوس در اولین سال کہ بہ بستن زنجیر عدل حکم کرده بود طول آن کسی گز بودہ مشتمل بر شصت رنگ
 روزن آن چہار من نہد وستان کہ سی و دو من عراق باشد از طلا کتاب بودہ یک شش را بر کنگہ شاہ
 برج قلعه آگرہ استوار کرده سر دیگر را تا کنار دریا بردہ بریل سنکے کہ نصب شدہ بود مکمل شدہ زنجیر
 زنجیر سے کہ قلندر ان ولایت بر سر چند و چند در تعریف قلندر سے زنجیر بر طاق شدہ طاقت +
 کہ زنجیر سے حلقہ جیر تم + زنجیر خم طاقت سے مننی زخمی نہ مندل سباز +
 زنجیر جہا جلا جل سباز + زنجیر ز ساد زنجیر کش و زنجیر سوز و زنجیر دار بر کہ ام معدن میر حسن
 دہلوی سے تو ای شاہ تیان کیو بہ ستم وہ مگر باشم + بہین حضرت یکی از جملہ زنجیر و عدلت
 صاحب سے زلف خود مشو موز و عالم را من بر ہم + حذر از ناف زنجیر سوز بکلیان کن + کجور

و زخرف پیل سے بہر سو کہ زخیر کشی رہ برید + زجر با محسوسہ توان بر کشید + زخیرہ حاشیہ کاتبی و غیرہ
 کہ بدوزند در شتہ کلابتون کہ با بر ششم تا بند و کرو با سس بدوزند و در بند و شان آنرا کور کفایت تازے و داو
 مجبول در آملہ خوانند و قور بقاف بچہ یعنی است میر محمد طابر حسینی سے دیوانہ ایم بہا باشد با سس زندان +
 زخیر گردن است زخیرہ گریبان + محسن تاثیر سے خبر مشق خون در دل آدرہ من نیست + مسطر نام آدرہ شتہ
 زخیرہ ورق را + بے حاشیہ زکین نشود نسخہ کاتب + چون کاتب سے سادہ کہ زخیرہ ندارد + زخیر سے
 دیوانہ و زندانی خواجه نظامی سے متوار سے راہ دنوازی + زخیر سے کوی پاکبازی + زخیر بان بوجہ ہمایا
 سب دیان و محبوبان ملازمان ماطن تخلص سے جو منع دل بان زلف ایشان کرد + پریشا سے مراد زخیر بان
 کرد + زخیر ساز و زخیر گرا کہ زخیر ابا ساز و در عبارت از انکہ است و الہ ہر سے سس زخیر گری
 میکند از پیش زلف + عقل را فرودہ کہ شالیستہ زخیر شمیم + خان آرزو سے زخیر سازان عبارت
 رسیدہ کہ مایر دیوانہ خواہیم شد + زخیر خانہ ملاحظہ کنکہ اگر پای سنگ در یاد خاک را زخیر
 خانہ صبح دوستہ + صاحب سے کہ شمع طوز نشست ربانہ + عالم بدوز زلف تو زخیر خانہ
 زخیر گاہ کشتے خسرو سے جو شد کشتے تا زخیر گاہ + کون ماو زخیر دلیز شاہ + زخیر سے از اسکا
 محبوب است اصغی سے بازی ہم گرفتار خون دارا مگر + آن سے خسارہ زخیر کوی من رسیدہ + صاحب
 سے بیج و تاب رشتہ جان را مسلسل میکنی + قصہ زخیر میوان از من مخزون پیرس + زخیر دشتن یعنی
 در زخیر دشتن دانش سے لطف در قیہ نگاہ دشمن دارد مرا + ناز او زخیر از چین چین دارد مرا +
 زخیر کردن و زون دچین سلاسل زون و بستن داند دختن و اکلندن و کد اشتن و بہا و ن بر جری
 بسکہ کمال مجتہ سے سرودیرانہ شدہ از سوس بالایش + میرود آب کہ زخیر نہد بر پایش + دانش
 سے چون در آرد شوق کلکشت چمن از جام را + میگرد وضعف زخیر گران بر پارا + ابو نصر ضمیر سے چنان
 سے کس را از سر زلفش کجا دارد ضمیر + زلف او بر پدل می آنگذ زخیر را + مفید سے لبست از خط
 زدہ بر پای سیا زخیر + زلف انداختہ بگردن بیچار زخیر + جاب سراج تحقیقین میفرماید کہ لفظ بیضا
 درین بیت یعنی یہ بیضا استمالی یافتہ و بجائے از غراب نیست ملاحظہ کنی سے دل اگر دیوانہ دار است
 صبر بہت + یکدم کہفتہ اش زخیر و عاقل میشود + اسیر سے در دل زان پشتر دارم کہ تہ برش کنے +
 دل زان دیوانہ تر دارم کہ زخیرش کنے + ہر چاہے سے بروین زجر پہان شدہ در عمل شکر بارش +
 زخیر کہ لبست از شب گردید رخسارش + خالص سے عاشق دیوانہ را زخیر سے باید زون + ہا چو طعن
 سنگ بر این پیری با بد زون ہمے علی خراسانی سے تا کرد و روز و شب بچون گدایان در بدر نہ باز
 در با سے دل ناز لقی سلاسل نیزیم + زخیر خاییدن و بریدن و شکستن و گسستن و پارہ کردن بر کہ ام
 معروف طور سے سے شود گسستہ با ہم گزیر زخیر است + اسیرانکہ تبار نگاہ در نہ است + علی خراسانی
 سے علی عالی علی کہ در کف بخشش + شود گسختہ چون رشتہ دو تا زخیر + صاحب سے جو شش ارد چین

کس زمینان ندیم بینی + زندان بان کے کہ زندانیان رانی ملت میکرده باشد شیخ اثر سے دل از
 دیدار زندان بان سبکیار + جو زلف زشت روز بخر بکار + زندان سکندر کنایہ از طلیت و شہر
 یزد خواجہ شیراز سے ولم از وحشت زندان سکندر گرفت + رخت بر ندیم و مالک سلیمان بروم +
 زند با لکسر جان دروغ جو سنے و جیم تازے بجای زامکارہ اہل نجاب است زندہ بہا نسبت جاخوار
 و بزرگ از ہر چیز چون زندہ پیل و زندہ رود و بیہوشی لغت نیز کفہ اندوہ اول مو الصیح ہا تفسیر سے ہزار
 سیماں بر آورد و در روز زندہ نگذاشت جز زندہ رود + سر زندہ + داغ زندہ + مرغ زندہ
 و یک زندہ + سخن زندہ + زندہ رود رود است در صفایان حسن سے بہارت شامی جا تقریب است در
 زبون مردہ اگر جوش زندہ رود آید + صاحب سے شد و بالازین پل تو آہ تائب زندہ رود
 طاق ابرو کے چنین بخو است آب زندہ رود + زندہ وار بدل چون شب زندہ وار کنایہ از شب بیدار
 زمین زندہ وار کنایہ از آباوان کنندہ زمین چنانکہ گذشت زندہ کردن اور اور رتب کنایہ از چار کے کرون
 و رسانیدن و چار اور در رتب انور کے سے زندست تو کہ زندہ کروی + اور ار جہانیاں در رتب +
 زندہ دل دل زندہ مقابل اندر مردہ دل صاحب سے ذرات را بوجد در اور و آفتاب + یک زندہ
 دل تمام جان را کفایت است + زندہ کرون و شدن چراغ و شش کنایہ از روشن کردن در روشن شدن
 چراغ و شش و جید سے غازہ کش چہرہ کلہای باغ + زندہ کن شش دہا باغ + و در تریف عصار
 سے بہار حیات مراد است باغ + از زندہ ام چون زرعن چراغ + زندہ شدن باد کنایہ از حرکت
 کرون و موج زون باد خواجہ نظامی سے جو صبح سعادت در آمد پگاہ + شدم زندہ چون باد در چکاہ
 زندہ شدن امید و داشتن حاجت بعد از یاس طہوری سے امید مردہ زندہ بد شام میشود + آہ لڑو کا
 سن کہ برگ از نشست + زندہ کرون شیمہ کنایہ از قوہ بفعل آوردن آزاد الہ پر کے سے مستان
 و بہت مدہ از دادہ کن یاد + تا زندہ کنے شیمہ ارباب ہم را + زندگی کرون و زندگانی کرون
 زینسن و زندگانی یافتن بمنے جان یافتن چنانچہ زندگانی کے داون جان داون خواجہ جمال الدین
 سلمان سے زندگے از یاد می یایم کہ اور کوی دوست + پیشو بیمار در نجا زندگانے سید +
 دارم از عشق قدت شکل صنوبر در ورون + زندگانے جان جان شکل صنوبر میکند + اثر سے میسریت
 بے مشوق یکوم زندگی کرون + ازان با جان برابر عاشقان دانند جانانرا + رنگ با نفع معروف
 کہ آرمی نوازند و بہترین آن رنگ روس است کہ صمد ابلند دہ نظامی سے ہمان یخ زن رنگی سخت
 کوشش + بر آورد چون رنگ روسی خروش + و بالفاظ بسن کنایہ از رفعت حاصل کرون و لاف رفعت
 زدن مجلس کاغذ سے خدام ہر ایرسہ کہ رنگ بند از حیرت + راہ بے پیمان سنی را ایک زرقہ است
 بر معصوم کاغذی سے محل لیلے گران باہر است از اسباب نماز + تا کہ رنگ پہلوانی بستہ در محل برے +
 و شاع ماہ و آفتاب انور کے تاثیرہ شدت اہم از سر + ہشکم بخلاف آن جو رنگ است + و در چہ

و مورچه که در جگر اجن کشیند ز کفار فریاد علیہ آن و سبزه و سبزی از تشبہات اوست و با لفظ سخن در کتب
 بچیزہ کنایہ از پیداشدن زنگ و با لفظ زرد و کشیدن و در رفتن و برداشتن کنایہ از پیدا کردن
 و با لفظ رفتن و افتادن از چیز سے کنایہ از دور شدن و با لفظ بردن و بردون و شستن و سترون از چیزی
 کنایہ از دور کردن و با لفظ زد خوردن از عالم غم خوردن است صاحب سے غم را اگر بردن زرد سینہ آینه
 است و کز زنگ را فرود آورد آینه آینه است و کمال نخبہ سے رخت بچشم ز خط چون بکیر و شش زنگار کسی
 که آینه چاکے نہد کہ غم دارد و قول در رخت بچشم ز خط تہ از خبر این تہد اخذ وقت است و حاصل منی نکتہ رخت
 بچشم من از خط تو مثل آینه است کہ در جای نساک نہادہ باشند کسی کہ آینه را در جبین چاکے نہد البتہ
 زنگار میکرد او را سے نہ برد آینه از آینه بر کز زنگار و چه در سیرت خود و من بکیر سے چاکے حاصل
 برد از دل صاحب کہ در ت بود و بس و چاکے طوطے بر سر آینه بسیم زنگار رخت و بسک از نہ ہر
 شکایت لب لب زنگار است و دل مرا چون پستہ و جبہ بغل زنگار است و ظاہر وجہ سے صفت لب
 بگر کہ این آینه در دریا خون و تا قیامت کربانہ زنگ تراز کشید و سلیم سے زمین از تو مرا کرد غم
 از سینہ رود و از تماشای تو زنگ دل آینه رود و قاسم مشہدی سے ارشش جہم راہ تاشا تو باز
 است و در خانہ من آینه زنگار نہ بند و طالب سے از غم تنگ جو تیغ فرد زنگار گرفت و شب
 بجران تو ام آینه زانو و سیدی احمد کاسہ گمشوہ با فاسہ و لم از تیغ تو بس زنگ تفاعل بر دست
 بعد مردن محکم سعدن فرودہ شود و نظامی سے زور کت باران رحمت زمین و فرودشت زنگار زنگے
 تیغ و قد زنگ بر تیغ آینه رنگ و من آئینہ ام من اعتاد زنگ و جمال الدین عبد الزاق سے لب
 ساز شد از حسرت تو بر بطن ما پیدا و زنگار زرد از میت تو خنجر بہرام و زنگ بستہ و زنگار بستہ از بنگار
 خورد و زنگار خورد تیغ آینه و انشال آن کہ آنرا مورچانہ خوردہ باشد مخلص کاشی سے نفس نی چشد
 کہ ز غفلت نشست است و آہن طلا کرد و اگر زنگ بستہ است و مرزا صاحب سے لعل لبش سبزه خط
 و نواز شد و زین قفل زنگ بستہ و عیش باز شد و شیخ شیراز سے سدی حجاب نیست تو آئینہ صاف
 دار و زنگار خوردہ کی بنایہ جمال دوست و جمال الدین عبد الزاق سے از ہنوب کہ با کون کلک خراج
 آردی تو و تیغ ظلم وقت شد زنگار خوردہ در نیام و ہر خسرو سے فلک کو کند زنگار خوردہ است
 چنین کتبہ کرتا چہ کرد است و درین بیت خود نظامی سے چنان زور برد تیغ زنگار خوردہ کہ زنگی
 ز مرکب در آید بہ کرد و شیخ زنگار خوردہ کنایہ از کتبہ است کہ کی تیغ اعتبار تمام دارد یا کتبہ زنگار خورد
 و خوراکی اوست یا زنگار را خوردہ و ما بہ ساقہ است بہر تقدیر عبارت از کمال براتی شفقانی تیغ است
 زنگ حیدری زنگ کلانی کہ قلندر ان بر کتبہ نہ تیغی حلای ضمیر مخلص سے مستور چون در ضیہ فرود
 تبت کند و عشق زنگ حیدر بر بازوی فرما رست و ملا سالک تزیینے سے حیدر صفدر سے
 ابن ابی طالب کہ است و در میان قبرش گردون جو زنگ حیدر و سالک بزدی سے زین مشت

کماک تامله گردون رسامه ام + چون زنگ بیدی است دل چاک چاک من + ملاحظه سے روشناس
 شش جت زاوازه مهر توام + نامر شوقم نماید غیر زنگ بیدی + زنگ کرد جو کس زنج کافت
 نازے زنگے که آوازند و میر نجابت سے جو شود تحت تشنگ تو بلند انگش + زنگ تاوس شود کر صد
 زنگش + جو یاد تو رفت بشر سے رفقه صدے بر شش بسپر + کر شده از غیرت او زنگ مهر +
 شمع انز سے کوسے تا شوم متمم بپشندن + جو زنگ هر که درین عرصه بے صداست کراست
 زنگ کردن کنایه از خاموش ساختن و ملزم گردانیدن و این از اهل زبان به تحقیق پرست زنگ در غیر
 زنگ در غیرے که قرا سے غلات و بقید ان در کرسیدند و جدید و تعریف قلند سے بود شکل من
 زنگ بیری من + دل فاله شه زنگ در غیر من + لا اعلم سے قلند مشتمم گردیده ملک قفر تسخیرم +
 دین فونے کند بر باد نشان زنگ در غیرم + زنگ بسین دزنگوله بسین در ولایت رسم است
 که چون شاطریا پهلوان کمال فن برسد زنگ می بندد و بجاوت هندوستان که شاطران را بخا در زنگ
 بسین حصول کمال شرطند + آتد سے از شوق طرا کر صد ترانه سازے + دزنگوله بید شهرت سازد
 ترانه بار + زنگش کراست و حق کے گوید که بیدار گنت و جای بلو بار و خفا را فاده شه زنگ
 دل دزنگ سیند کنایه تراند و دلال زنگ از دل ربودن کار خاطر خواه کردن و شاد نمودن
 زنگ از دل رفتن لازم آن شاعر گوید سے زنگ از رخ گل ربودد زنگ از دل من به سلیم سے زمین
 از تو مرا کردم از سیند رود + در تاشا سے تو زنگ از دل آینه رود + زنگش را اگر کردیم یعنی کتیش
 کردیم و یا گو شمشاد و اویم از اهل زبان به تحقیق پرست زنگبار کنایه زودات که مداد دران اند از ند
 دیند و با نیز خوانده شش زنگی از اج کنایه از کے که پوسته خرم دعو شمال شه چو طرب و خوشی سے
 زنگیان جلی است زنگوله دزنگله مزید علی زنگ که آواز مید و دام مقامی از سواد و جانکه از مشت
 طرا و خروج سے پیوند زنگله روز کنایه ان شایب زنگله یا با سے فارسی انکه زنگله در پاسے
 داشته باشد ملاحظه سے جلی نیت که در ششم کو چکایش + کر به بید شود زنگله با در کشمیر + زنگله بر کلاه
 و دهن از سباب سحر کی است زنگالی سے بست بر تم حنج کے سحره + زنگله بر دهنه بر کلاه آفتاب
 زنگله زنگله با کسر نیا و دهان دسے زیهار انچه مان زده صاحب سے زیر پاسے حنج کرفار چون
 خواب کے + دره این سبیل سے زیهار چون خواب کے + نشنه خون است یخ ابر کسکان + زیر
 این شمشیر بنه زیهار چون خواب کے + و با لفظ ترا دیدن در خواستن و داوون و با فن بستل یعنی
 برزد قضا نیز آده اسپر لایمی سے اسرار حقیقت کنایه فاش پیرس + زنگله در کلاه اسرار کهد از
 و با لفظ خمدن یعنی به عهدی کردن حکیم بود کی سے پر زیم بخورد بر زیهار + سنان بکسے
 بست با کربان + بر زنگله سے امر دهرت ملک جهان چون یکے صدف به شاه جهان در دجو
 در شاه جهان + این در حدیث زنگله زیهار مانده + باز زیهار او تو ان خور زیهار + در ملاحظه سے

تبع و قسمل سے کلک کفتا شکل من شکل شہاب انداز است + مردم شیطان پرست از من نیاید ز بہار + ہے
کفت در سیم و ز ز بہار خوردہ گاہ جوہ + ہم کفت وادہ زخت ز لہران را ز بہار + سوران ازین شہاد ز بہار
خواہدین ز نجیب + مثل زند کہ خواہد سراز زبان ز بہار + طالب پہلے سے ز بہار فریم ز ترا ویدو کلاہ
مخویم ز تربیت آفتاب چیت + دینے خواہد و خواہد البتہ کینے سے ای صباگر کبڑی ربار کہ ہم کفت
من + کر خود پر سدرا از ہاش پر ز بہار + ز بہار خوار عہد شکن دو عدہ خلاف نظامی سے جو دادم
کے را خود ز بہار + نکشتم بہین وادہ ز بہار خوار + میر خسرو سے بہار تو آقا دہ ام کن خوارم +
بہین بس است کہ ز بہار خوار من باشی + ز بہار ہی در بہار خوار امان طلب و مہلت خواہ پسین و غیر ز بہار
کہ سخت و استاد فرخی سے من دل تو دادم کہ ز بہار بدار + ز بہار خود بر دل ز بہار کے ز بہار + نکشتم
ز بہار + و نکشتم ز بہار + لب ز بہار ز بہار ابدال کے کشتہ طوطی کند و امان و مہلت بدہد بیضا ز آقا حاصل
ز بہار وار و ز بہار کیر یعنی حافظ و کہبان نوشتہ اندہ استاد این بیت حکیم ذوق سے مدان تا در آہ
سو کے مرغور + چہین کفت با مر و ز بہار وار + سہ سالش بدو از زان کا و شیر + ہمید او ہشتاد
ز بہار کیر + دور بران یعنی لول ز بہار کے اور دہ این سہ ہست مع الو او زوال دورشین
و با لفظ داشتن + و او ن + دو استن بستل شیخ شیراز سے شور بجان با زرد خواہد + مقیلا ترا زوال
نمت دجاہ + آصفی سے خود بود چو تو کسین خود آفتاب + وہ کے کہ روز کار چطورش زوال واد
صائب سے قسمت دیدہ شور است ازو گریہ تیغ + ہر کہ ہر روز جو خوشید زو کے دارد + زود و زود کا
باضم شتاب و جلد و با لفظ کردن بدون مستعمل ملاستے ہا نیر کے سے دار زخت خویش گمان بقدر خود +
ہر چند ویرامہ زود کردہ + و سب ہدانی سے کے کار و نے یا و خفت کن + زود سے روان شور بند
محل + میر موزے سے ترا کہ کفت کہ اندر ضرر بین زود کے + زود صل غم بگردان ز دوست سے تباب +
زودا بینی نزدیک است سنج کاشی سے چون نیم نظر اگدہ پیشانی سے من + کفت زودا کہ سرت در غم
جوکان گردد + عینی سے آن جام کہ از کے نیز نو فلک است + زودا کہ کند غم کل شہرت جسم را + زودا زود
شتاب شتاب میر خسرو سے رفت چہان سیاخ زودا زود + خام بنیاد و تخت را بر بود + زودا شستہ و
زود ریخ و زود طلال و زود پشیمان و زود دام و زود ہشتا و زود رس انکہ زود و رسد و انکہ زودا شتاب
شود و برقیاس سائر کلمات سیر سے بندہ آینی و چون دیر تر خندہ بہار + ہر کے کل از چہنا سے زود رس
نشیدہ ام + باقر کاشی سے از اولین نگاہ و لم صید خویش کرد + ہے من شہد کفرہ زودا شنائی تو +
علا حشی سے آن مرغ زود دام کہ آدر و مش کین + دام فریب سے کہ دوانہ کہ بود + میر خسرو سے در حق
آن کش بر خود آشتی + ویر خصومت شود زودا شستہ + زودا سیر بیای مہمل زود ریخ و حشی سے
رسم این میباشد ای دیر شنائی زودا سیر + آن بہ لاف و قاف آخر میں مقدار بود + حکیم بگردان
شوخ زودا سیر بس + و قاجر کہ در خاطر تو جا گرفت + زودا نقد تو انکہ بسیار مال کہ در او زرت

زود خیز گنایه از نوکر ملازم حبت و چابک نظامی سے بفرمود تا خازن زود خیزه کنه میل بالا بروج زود
 زود بود بنی بجا و عیاب شغای سے عشق رسوا کے طلب شحرت تفاضا میکند و وز نشا کر دین راز
 بنانے زود بود و محمد قسے یسے سے اول بحر است میل فرصت دیدن کجاست و انقدر شمرند گے
 از زندگانے زود بود و صاحب سے اے خطیر جسم از ان عارض دیدن زود بود و زلف مشکین
 تو از دیوان رحمت ایست از گل شکفته را نادیده جبین زود بود و بر سر او بے تامل خط کشیدن زود بود
 زور بود معرفت باطل و دروغ داین لغت و بیت و زور بافتن گنایه از دروغ بر بستن زور کو سے
 مفر سے و در و شکوی میر نوری سے انشا ز کسری دز شا پور که شسته تا کے سخن که استن و بافتن زور و
 زور بود مجهول قوت و توانائی و با لفظ زون و آوردن و داشتن و رسیدن و دادن استل فوسے
 بزوسے سے کو نید کن ز خصیہ قلب علاج خویش و فوسے گز نبوش که زور کرد و میرزا عبد القادر
 میدان سے زیاد زور ما به کانت نیز سه و میرزا عبد القادر تونے و در کسیر قلوبت سے شدی
 آسمان خم که افتد زبا و زمین زور نیز که خیزد جا و دانش سے شوق کوتا چاک جسم بود امان آورد و
 نیبه بر بوز سے که در و بر گریان آورد و صاحب سے دستن زیر در و تراقتد چاک راه و آساده
 دل که زور زنده بر کمان من و کسر به پیش بکنده جوکان رفت از میدان برون و این سرا کے اکثر اقا و کاک
 زور آورد و پر زور پیل زور - تازه زور - بخت زور - زور کر پہلوان سیغے سے بنو میل جوانان
 سیم بر مارا و زور عاشق خود سخت زور گر مارا و زنگ عادت هر چند که چشم بودیم به کندان بجا
 خود بردا کمر مارا و رسد بکوشش خوش اینده تر زنده خود و تقاره که از دید هر خبر مارا و زور فوسے
 او کار میکند و دل و کمان کشیدش از زیر بنیتر مارا و تا فر زور ناک زور و زور آورد و زور مت
 زور و زورین بر خیز زور و قوسے راضی سے این اند اینها زور و فلک و بے کشا کش کمان
 زورین است و طایفه ایرد قاری تخلص سے با د زورین تا به نجه بوش مرا و شکوه نکشید زیم که پاس
 خاموش مرا و محمد سید اشرف سے گریه زورین شدارک خواهم چشم تر سیت و عاقبت این شسته از سکنی
 گوهر سیت و حسین ثنائی سے شاما مگیر بر من اگر چه زور و جمل و در کرده ام بر ستو چنان زور و دوست
 شیخ شیراز سے چکنه زور مند و از دن بخت و بازو کے بخت به که بازوی بخت و ملاطفت سے نس
 با ده نجه زور آورد است و خم ساز بر زنده چون مجرب است و میر خسرو سے چنان کنش از بازو کے
 زور ناک و که بر بودش از باد و دانش نجاک و زورق بفتح اول و سیوم کشته کو چک زو له
 سے به بحر خون دل زورق جهانم و بطرفان مستی رونق نشاندم و زور سے کلاه کاه کا شغای
 سے دوش برست لکارین من انظره لیسر و با یکی برین زور سے طر ز لیسر و مع الهام
 بالکسیر بادش نیکی دکل که در محل حسین گو نید بچو سرین دبارک الله خوب دوش و ز ایندن آدمی
 و سایر حیوانات و نطفه و بچه و بچمنی بفتح نیز و در اصطلاحات الشراعتی رحم الصا میر الهی عدله

بدو و بچراپ سے چشمیں جو زنج لادہ کسان تراخ زہ + تکس سستی کہ بیزان مساجد + روبر
 کمان و ابوشیم دروہ تاب وادہ و بد یعنی با لفظ زون + درزون + دروختن + دستن + دروان + درون
 و بریدن + و پارہ کردن مثل صاحب سے خصم بجا بزبردستے خود می نازو + زود تر پانہ کنہ زہ چون کمان
 بزور است + از صراط مستقیم عقل بیرون رفتہ اند + زد نیکو و خوب و زور کمان عاشقان + ابقہ نم شستہ
 راہ عشق رفتن مشکل است + در جوئے بہ کہ این زہ بر کمان بند کے + نظامے سے ولہ از ہنسار
 زہ بر زدے + بجا دوز ہائے گرہ بر زدے + درویش دالہ ہر دے سے سرکل حب خزان را شناسا ہمار
 بر گریبان عین و دخت زہ از پیر سنش + شع شیراز سے کگذار کہ زہ کنہ کمان را + دشمن کہ بہ تیر میتوان
 دخت + انور سے ایجا کہ در زہ آرد دستش کمان کشش + ابراز حسد بر زہ از کمان رستم + میر خسرو
 سے فاختہ نیجا زوم از حق زودہ + کہ در گریبان زہ از زق زودہ + و کنارہ ہر چیز چون زہ کمان دزہ عرض
 دزہ صدف دزہ پیر این رشتہ باشد از ابریشم کہ باغش دکلا تون تابیدہ در دور در من و سکتین و گریبان
 دوزند کا ہر ابریشمین کیزنگ بود کا ہر دورنگ و آرا ہند سے دور سے خوانند خالص سے در تاب عشق
 ان زہ پیر این دورنگ بہ دروند شہم جو رشتہ ہم تاب بخورد + صاحب سے گر کنہ از رشتہ جا ہما زہ
 پیر سنش + از لطافت رنگ گردانہ بیاض کردش + خواجہ جلال الدین سلیمان سے دست در کردن کیا رو
 کہ باہر دانکہ یافت + جزوہ پیر این دولت زہی پیر سنش + و با بفتح مکان جو شہیدن و ترا بیدن آب
 و مینہ اتنا سلی مجاز است و بدین معنی بالکسر و بعضی با خفا سے مائز گفتہ اند زہ را بالکسر مگاہ و آرا
 در عرف نہ پند گویند شاعر در تریف او گوید سے بر کے بسودا و ن بزوارش + بسی کردہ صین زہ
 زہیدن خوشے کردن ملاحظہ ادر تذکرہ الا جہ آورده از خوان سپر خودی با قران خود میرم زہ کہ کز شہی
 از شاخ دستخون وغیرہ کہ از سومان تیر شہد و تیر اندازان در گشت ایام کسند و زہ کمان بہ ان گشتہ دعوام آرا
 شست خوانند تاثیر در صفت زہ کز تراش سے زہ کیر کے کہ از سومان تیر شہد + بلال از نامامی دل صہ
 ابو تراب فوت سے مرزا اندیشہ مادک زون دیوانہ کردہ آن شوخ + ککاز کردش چشم بر کبیر خواہم کرد
 کشتہ ام دیگر شکار شوخ جیاد کے کرد + ہجو چشم ایر بکوش حلقہ زہ کیر + خان آرزو سے چشم تر سے
 در ہر کے جلوہ او می پرو + کسر و شوخش تا بان بند قبا ز کیر است + و با صطلاح لوطیان فسرخ زبان
 زہ کیر ساز از عالم زہ سازد حید سے جو دیدم رخ باز زہ کیر ساز + بخون کشتم غشتہ از تیر ساز + زہ کیر
 کردن پارہ پارہ کردن شہرت سے کشیدی آہو سے را بر تیر + کہ شاشش ما کنہ زہ کیر زہ کیر +
 زہ ان رحم و بچہ دان و با لفظ نہادن کما یہ از عا جز شدن در جنک یاد رحمت و معروف شہن شہتے
 ذہن دکم نمی خود این گویا تفسیر منی دوم است زہ بضم بار سائی در بعضی بار ساطالب کلیم سے در عبادت
 قانع است انجا تاسے میکنہ + کردار غسل اسے کنہ زہ ریا + زہ و زہاد بہر دورہ تاز سے عیال
 و اطفال جو زہ رحم ذرا و فرزند است علامی ہما سے در اکبر نہ اور پے کہ زہ و زہاد قحان رسیر شہ

زہر معروف و بجا ز غصہ یا گویند قابل کشندہ۔ ناب از صفات اوست و با لفظ خوردن۔ بزوشیدن
 و چسبیدن۔ کفشدین۔ دورختن۔ و چکیدن۔ در رفتن۔ دواون۔ و شکستن۔ و دوسیدن۔ مستعمل مثل چسارم
 و در خون جام کشت و نیم در تشبہات شکوفہ بیاید جامی سے چو دیدش در کنار خود در سالہ ۴ دید
 ہایم زہرش در زوالہ ۴ ابو نصر نصیر سے بہ خسانی سے ہرزہ دیدہ گمشد کذا از بن سحر و سنون ۴ زہر مار غم
 کجا از سحر و سنون میرود ۴ طالب سے سے نامہ بردم کذا زہرش خون میچکد ۴ زہرش از اظفار و الکا
 ز مضمون میچکد ۴ صائب سے کرد خط سبز از لطف سیما ہش جانشین ۴ وقت رفتن زہر خود را عاقبت
 این مار رخت ۴ از رشک قرب شاہ ندلم شاخ شاخ شد ۴ این زہر گوئے ازین دندان مار رخت
 طور سے سے دلرا کہ زہر گوشت ابر و چسیدہ است ۴ از ذوق شہد کچھ دکان باب میکم ۴ زہر نمی کوشش
 کہ فارغ شود ۴ شہد تو ز الایس بال کس ۴ زہر زہر زہر زہر سے کہ بر سے روز بد در زہر زہرین جیلارند
 صائب سے امید جان شیرین دستم زہر عمل سیراب ۴ نہ دستم کذا خط زہر زہر زہرین دارد ۴ زہر زہرین
 بر کے رختن زہر خود کے داون کنایہ از خشم و تہر خود ا مر ف دی کردن ہلوزی سے بخت جلوم سہر شک
 در دامن رخت ۴ ہم زہر شرار شعلہ بر من رخت ۴ اجاب ہمذ غم سے رستند ۴ بحران تو زہر خوشین
 بر من رخت ۴ زہر کردن خیریرا کنایہ از ہمزہ دما گووار کردن زہر زدن بر چیزی چون شیخ و جبران کنایہ از
 زہر مالیدن صائب سے نظر بان خط مشکین کہ می تواند کرد ۴ کہ زہر بردم شمشیر آفتاب زدہ ۴ زہر اب از عالم
 خواب بگریغابا در خون دہا غوطہ خواہد زد کہ باز ۴ نیزند زہر اب موج از تیغ ترکان کے ۴ زہر عادت کے زہر سے
 کہ خوردن آن تواد شدہ شدہ صفحان جعفر سے بر من چہ رخت است زہر زیادنے ۴ ابجات من شدہ
 این زہر عادت ۴ زہر مار کردن خوردن چیز غیر مرغوب زہر چشم غصے کہ از نگاه تند محسوس شود زہر چہرے
 گرفتن چشم و غصہ و تندی یعنی اورا تھل کردن اشرف سے تو اول ناب زخم اونمی ار سے دیرم من ۴ بھل
 امید سے تا زہر تفتیش را بکیرم من ۴ زہر شکستن تقاربت آن کردن زہر بردن بالیدہ است یعنی جہر بان
 و ہمدہ گوشت زہر اب خود را خورد رخت یعنی از خشم و غصہ فرود آمد زہر مینا کنایہ از شراب
 تیغ طور سے سے کش زہر مینا خوردن جام ۴ شاطش دروغت و نفثش حرام ۴ زہر کیا نام گیا سے
 زہر دار زہر آلود زہر الین زہر دواہ زہر نوش زہر سنج ہر کلام معروف صائب سے کند
 ترکان زہر آلودرا انگشت زہار سے ۴ زہر زہر نگاه تیغ چشم بچو بادش ۴ زہر شکوہ بھم
 زود تیغ زہر آلود ۴ یک تبسم زد دیدہ شرمسارم کرد ۴ صدر نیکنم از تیغ زہر دواہ سہرودہ کہ طوق
 عشق جو قمر سے خوالان مست ۴ میر خسرو سے کشت خال لب توام آری سے ۴ بکس شہد زہر دواہ
 سید یار کچھ شہد زہر سنج ۴ زہر ختم غصہ از دیک کچھ ۴ زہر خند مقابل شکر خند زہر الایس
 آلودہ زہر دواہ شہد یعنی زہر الایسہ کفہ و مرزا جلال اطبا بران الکا دارد و جاناچہ میگردد لفظ زہر
 الای در کلام سے کے از اکابر در شمار معجزات حضرت پیغمبر در باب سخن آمدن زہر مالہ مسوم وارد است

و نیز است این که زهره بریان گفت از من مخور که زهره ای است زهره باضم استاره ایید و بافتح نحو حیوانات
 و بی معنی تدبیر مراد است و بالفظ بختن و شکافتن بستن خاقانے سے عدل اوزیرہ ششم شکافت
 بدل اوزیرہ کرم شکافت و طوبی سے زهره میبازے طوبی سے حرف بیبای فون و تودا کے سر بیجی
 بر سر میدان ما + بزهره + چیل زهره + تنک زهره + زهره در میزان وقت سعادت زیر که میزان
 بیت سعادت زهره است خواجہ سلمان سے طبع موزون تو چون فرمود میل جام سے + زهره فصل و زهره
 زهره در میزان شده + زهره شب بافتح کنایه از روشنی شب و زهره مع کنایه از قطرات باران
 زهره رخ زهره جبین و زهره بنا کوش از اسما مجربست و زهره طبع مرادف خوش نشین زهره
 سے مرکب زهره طبع و غلظت + کوہ تن باد پاک خوش رفتار + فلک محبت زهره رخان + باد جوانا
 شکفت کلزار + صائب سے کرام زهره جبین بے نقاب گردید است + که آتش از عرق مشرم است
 گردید است + عبد الواسع حبلی سے هرزکے نہشت جان خلوتے کہ من + با آن نکار زهره بنا کوش
 و اشتم + زهره نوا خوشخوان و خوش الحان مع التحمالی زری بیای معروف طرف و جانب
 و از جهت اشباح کسره عند تلفظ مقطوع الاضافه معلوم میشود میر معزی سے خوارزم شد اوزار لب
 صحن + زری در که تو کجاست و تکین + زیادت بالکسر اقرده و افزون شدن زیاد و جذب فوق
 محفت و زیادتی زیادت تحانی مزید علیہ آن صائب سے جسم القدر که فرودیم خوش مع + زهدیاد
 زیادتے اشک دآه ما + از سے عارضت مستغنی از حالت در انبات حسن + پیش وانا خط
 زیاد از مهر دار اعتبار + خواجہ شیراز سے ہر شب ہزار نم بن اندر عشق تو + یارب کہ دمدم عم عشقت
 زیاد باد + زیادتے مطلب کار بفرود آساکن + صراحی می عمل و بی جو است لبس + زیادہ سر قدر
 کے کہ از اندازہ خود با بیرون نهد بیشتر عقده خود باشد معنی سے ہوشش ہوش کہ شمشیر عدل ہر نیست
 کن جو شمع درین بچن زیادہ کسر + سید اشرف سے چه شمارد شجنت زیادہ مر است + ذوالفقار تو ہم
 دو سر دارو + طور سے سے عمد است اینکے پاکم آرام زہر کی + از جلد زیادہ سرانم زیادہ بین + زیادہ
 زردمان او و زیادہ از مرتبہ زیادہ از سر نیز یعنی است یعنی فوق حالت دستہ او است و در غرور و زیادہ
 سے کے جام باہ در غرور کام در زبان است + خویے کہ بخوریم زیادہ از دمان است + شیخ اثر سے
 بعید نیست جو دمان نسیل از نهد + کہ ہر نہا سے زیادہ از دین کہ اظہار + دانستہ ایم بوسہ زیادہ از
 دمان ماست + صلح از دمان یارب پیغام کردہ ایم + شرف جان سے شرف کو کہ گستاخانہ مارم
 سخن زمرتہ خود زیادہ توان گفت + غایت تو اگر خطرہ است در پائنت + ہیں کہ نیست
 زیادہ از دمان ماکم نیست + تا نیر سے چشم تو ذانم زچہ بد سیر نکرد + زین نعمت او ان
 کہ زیادہ از دین تست + استاد علی قلی ماہر سے از غنچہ غلظت بر سن بوسہ نمودم + خرید جو کل
 گفت زیادہ از دین تست + قبول سے زیادہ از دینم کر لبست شوہر چہ لب + کہ شایع بگلاشت

و در این کتاب شرحی بر این است

در این کتاب شرحی بر این است

ز عمل است و میرزا عزت ناسخ سے مردم بہ معرفت نوشتن میگویند کہ بر یکدیگر زیادتی نشان زجا
 این قوم کہ خود را ہمہ من میگویند و وحشی سے سجدہ و کمرش سے بیخ زیاد از سرست و کن این بی ادب
 راست کہ این پشت دو تہا و و قریب با بینی است کہ میگویند و ہن فلاخبرند او چنانکہ گذشت زیادہ
 کہ آن مرد و در اصطلاحات کتابہ از کم کردن شاعر گوید سے خوان وصال دوست نمیست جاودان
 بر اساس کہ بر قیام زیادہ کن و مخلص کاشی سے ترک با کرد و خواجہ از دولت و دو تشن را خدا زیادہ
 کنند و در ہر دو شعر بطریق ایہام زیادہ طلب انکہ زیادہ از مقصوم خواہ اثر سے ز سکہ مردم عالم
 زیادہ تے طلب اند و نہ کہنارہ بر اید ہزار این زیادہ و زیارت کردن در یافتن مقام تبرک شخص تبرک
 و زیارت آمن یعنی سے زیارت آمدن خواجہ شیراز سے ثواب سوزہ و مع قبول انکس برود کہ خاک
 بیکہ و عشق را زیارت کرد و صاحب سے فریب شہرت کاذب مخور جو بہ روان و بجای سے تربت
 محبوبان را زیارت کن و سلیم سے نیت میدانم درین داد کے گذاری خضر را و نقش ہے ہر کجا نیم زیارت
 میکنم و میر خسرو سے رسد بر سہا کم از نای ایرا و سگ مردہ را کس زیارت نیاید و آن را
 کہ میکشی بہ زمین بہت خون ہاش و کر کنش ز زندہ گئے زیارتی و زیان دزیانی با کف نقصان
 و با لفظ کردن و آوردن و خوردن و دیدن و اعدادن مثل سے بلرز از بیم جان خسرو اگر از عشق
 میلانی و کہ باشد سہل عاشق رگا کہ جانے زبان ہند و باز جو بخشک دین با نیت و جا کہ سخن
 دردین با نیت و بلبل از تشکے خود کہ و خوردن یا سوسے شور و شر و مخلص کاشی سے چون
 خلد در دیدہ نرکان کندن لو لازم است و جز زیان عمر کس از مردم آزاری و کمال سہیل سے بچین
 زلف جو چشم زراہ دریا بار و جو سے سود سفر کرد پس زیان آورد و شیخ نظامی در شیرین خسرو
 سے جو آب از سر گذشت آرزو یانے و اگر باش خود آب زندگانی و میر معزی سے ز مدح
 خدا و ذم سود کردم و کہ از عشق معشوق کردم زیانے و زیان بر غلامیت درویش دالم مرد کے
 آن کے کہ بہ بیانہ دہی کہ خود از دست و بر بادہ فروش است زیان دین و سود است و زیانے زیان
 کار و مزید علیہ زیان چون نقصان نقصان محمد قلی سلیم سے نسبت دشمن بین از خود کہ در کاشانہ سیل و
 کہ زاب چشم خود باشہ زیبانی میکند و جو نای قافیہ این غزل بر بای معرفت است کہ انکہ گویم بلو حال
 اہل ایران تفرقہ در معرفت و مجہول نامذہ زیب بپای مجہول زمین دار ایش و با لفظ دادن و شکن
 مستعل خواجہ جمال الدین سلمان سے شکست شاخ شہرزب بخندہ نراز و یرد با د سجا بکعبہ عطار
 دانش سے کلشن آرا کے کہ زیب باغ و بہتان دادہ است و تاک را از چشم می برستان دادہ است
 و درین بیت خواجہ نظامی کہ سے بر آراست از زمین در در زیب و جو باغ ارم کلیسی و تقریب و
 ظاہر انت کہ در زمینت و در در زیب تغایر باشد لیکن ضین نیت بلکہ عطف تفسیر است فاقبتش لفظ
 ز در معنی مذکور بجاز استعمال یافته در ستادان ایہم الفاظ مترادف یا قریبہ الزادہ در محل تعریف